

NOVUM

Peter van Es: 'Sla tijdens je studie je eigen weg in'

De Verdieping

Recht op zelfdoding – een wassen neus?

Andreas Kinneging

Wat is een universiteit eigenlijk?

Opinie

Ja-knikkers gezocht

De Correspondent

Stoïcijnen, hedonisten, Cassandra's
en een enkele Socraat

SIL

VÓÓR
STUDENTEN
DÓÓR
STUDENTEN

SCHERPE
PRIJS

ALS ENIGE
ZONDER
WINST
OOGMERK

BESTEL
OOK
IN ONZE
WEBSHOP

Tentamens halen? SIL helpt!

"De perfecte ondersteuning voor bij je tentamens"

EIGEN WINKEL OP
DE BREESTRAAT

ALTIJD
UP-TO-DATE

De SIL (Stichting Intermediair Leiden) is een organisatie vóór en dóór studenten van de Universiteit Leiden en verzorgt sinds 2003 de **hoorcollege- en werkgroepverslagen** voor de studies Rechtsgeleerdheid, Criminologie, Fiscaal Recht, Notarieel Recht, Mastervakken, Bestuurskunde en Politicologie. Sinds kort verzorgt SIL ook **literatuursamenvattingen** en **oefenpakketten**.

Een SILverslag is meer dan overgetypte sheets of aantekeningen. Het is een overzicht van de gehele studiestof van een vak, geschreven aan de hand van de hoorcolleges en de werkgroepen.

Een SILverslag is bedoeld als studieondersteunend materiaal en dus géén vervanging van hoorcolleges en/of werkgroepen!

Mocht je interesse hebben om als schrijver of als schaduwlezer aan de slag te gaan, of als je meer informatie zou willen hebben, mail dan naar:

sollicitatie@silverlagen.nl

Studeren en tegelijkertijd geld verdienen!

Kijk voor actuele verschijningsdata en openingstijden van de winkel op onze website:

www.silverlagen.nl

SIL VERSLAGEN

Data onder voorbehoud.

Kijk voor actuele verschijningsdata op:
www.silverlagen.nl

Breestraat 29
2311 CH Leiden

Altijd op de hoogte blijven?

Like ons op Facebook!

Waarde lezer,

Het is EL CID-week. Velen van jullie zijn weer terug in Leiden voor de start van het academisch jaar. De boeken voor de eerste reeks vakken moeten worden aangeschaft en sommigen van jullie zullen zelfs nog even een haastige blik werpen in de laatste editie van de NOVUM om alvast weer in de juridische mindset te geraken. Boven alles wordt er echter feest gevierd. Een hele week lang heten de Universiteit en de stad Leiden een talrijke groep nieuwkomers welkom. De rechtenstudenten onder hen zullen in deze week kennismaken met het Kamerlingh Onnes gebouw (het "KOG"), JFV Grotius en natuurlijk het bijbehorende juridisch maandblad, de NOVUM.

Met deze speciale uitgave van ons mooie blad hopen wij uw interesse in de NOVUM te wekken. Onze enthousiaste redactie heeft gezorgd voor een selectie van onderwerpen die op het moment spelen in onze faculteiten en in de juridische wereld daaromheen. Het is immers belangrijk om als rechtenstudent niet slechts naar de faculteit te komen om voldoende te halen, maar ook om een passie te ontwikkelen voor de studie rechtsgeleerdheid en om te ontdekken hoe de opgeleide jurist een waardevolle bijdrage kan leveren aan de samenleving.

De rubrieken die u tegen zult komen in deze NOVUM zijn behandelen de verschillende onderwerpen die de rechtenstudent tijdens zijn of haar studie tegen het lijf loopt. Denk met name aan vraagstukken uit het bestuursrecht, civiel recht, strafrecht of internationaal recht, maar ook een interview met de nieuwe portefeuillehouder onderwijs van de rechtenfaculteit, Peter van Es en een column geschreven door onze nieuwe Amerika correspondent. Hiernaast vindt u ook nog wat praktische informatie over de rechtenfaculteit en wat zij te bieden heeft.

Tot slot moet wil ik deze gelegenheid aangrijpen voor een krachtig dankwoord aan het adres van het 94ste bestuur van JFV Grotius – met name Beau-Dominique, Frouka, Jolande, Kelly, Nick en Manon – dat de NOVUM het afgelopen jaar niet alleen heeft gefinancierd, maar ook op inspirerende wijze heeft bijgestaan. Daarnaast gaat een dankwoord uit naar de NOVUM redactie, die iedere maand weer lezenswaardige bijdragen heeft weten te leveren en in het bijzonder naar eindredactrice Fatima Jarmohamed, die komend jaar de taak van hoofdredactrice met verve zal uitoefenen. In haar rol als eindredactrice zal zij worden opgevolgd door Marthe Goudsmit.

Voor degenen onder u die aan het begin staan van de studie, zullen de komende maanden ongetwijfeld een unieke periode in uw leven zijn, waarin u veel nieuwe ervaringen opdoet. Probeer zoveel mogelijk te leren, studeer met goede moed en vier uw overwinningen met een biertje of twee. Vergeet vooral niet om de NOVUM te lezen en om ons te volgen op www.novum-law.nl. Ik wens u allen een goed studiejaar toe!

Rogier van Geel
Hoofdredacteur NOVUM

Volg ons op

NOVUM

@NOVUM_Law

Facultaire Introductieweek voor eerstejaars studenten

31 augustus – 4 september

Op 31 augustus start voor de derde keer de Facultaire Introductieweek waarin de Faculteit der Rechtsgeleerdheid haar nieuwe eerstejaars studenten Rechtsgeleerdheid en Criminologie ontvangt.

Doel

De Introductieweek heeft als doel de eerstejaars studenten welkom te heten op de faculteit en hen te begeleiden bij hun letterlijke en figuurlijke eerste stappen binnen de faculteit als student van een juridische of criminologische opleiding. De Introductieweek bestaat uit verschillende interessante, inhoudelijke en leuke activiteiten. Aanwezigheid tijdens de Introductieweek is verplicht.

Programma

De kennismaking start met een introductiecollege voor de studenten. Taalgoeroe Wim Daniëls zal een inspirerend taalcollege geven waarin hij, aan de hand van enkele bijzondere en grappige voorbeelden, in zal gaan op de rol en het belang van taal tijdens de studie. Enkele bijzondere gastsprekers geven een interactieve lezing.

Wim Daniëls

Gastlezing 2014 - Lucia de Berk en Stijn Franken

Afgelopen jaar was het thema de justitiële dwaling rond de veroordeling van Lucia de Berk.

Zij en haar advocaat Stijn Franken waren te gast. Dit jaar staat het gastcollege in het teken van de Srebrenica-affaire en de genocide die 20 jaar geleden plaatsvond in Srebrenica. De gebeurtenissen in Srebrenica worden uiteengezet en de gastsprekers geven een toelichting. Daarna is er ruimte om vragen te stellen over de impact en (juridische) nasleep van de genocide in 1995. Ook staat een informatiemarkt van allerlei interne en externe studie-, sport- en andersoortige verenigingen op het programma. Leden van deze verenigingen informeren de eerstejaars studenten over hun activiteiten. Daarnaast brengen de studenten tijdens de Introductieweek een bezoek aan de filmzalen van het Trianon. Deze stromen vol met studenten als zij naar een juridische film gaan kijken. In deze film (waarvan wij de titel nog even geheim houden) komen verschillende juridische en ethische dilemma's aan de orde. Na afloop van de film vindt een gesprek plaats tussen de studenten en docenten waarin stil wordt gestaan bij deze dilemma's. De filmsessie wordt afgesloten met een drankje in het Trianon.

Juridische film in Trianon o.l.v. decaan Rick Lawson

LLP

Gedurende de Introductieweek vinden ook de eerste drie LLP-bijeenkomsten plaats. Hierbij leren de studenten elkaar en hun docent- en studenttutor kennen, worden zij geïnformeerd over het facultaire leven, is er aandacht voor taal en de taaltoets, en vindt een instructie plaats voor het zoeken in de wet en het lezen van jurisprudentie.

Meer informatie over de Introductieweek en LLP is te vinden in het welkomspakket dat je ontvangt op de faculteitendag tijdens de EL CID-week, woensdag 12 augustus 2015. Welk onderdeel van het programma je wanneer hebt, vind je in je tutorgroeprooster.

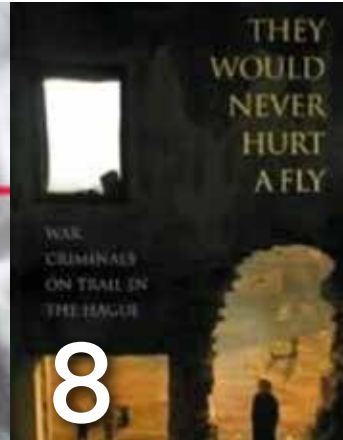
Briefing van de nieuwe studenttutoren

Wij zien je graag bij de vliegende start van je studie. Tot 31 augustus!

De organisatoren van de Introductieweek

Inhoudsopgave

1	Ten geleide	
3	Inhoudsopgave	
4	De Verdieping	Het recht op zelfdoding – een wassen neus?
8	Boekenproject	They Would Never Hurt A Fly
9	In gesprek met	Peter van Es
12	De Correspondent	Stoïcijnen, hedonisten, Cassandra's en een enkele Socrate
14	Filmrecensie	A few good men (1992)
16	Column	The black swan
17	Column	LL.M in de Verenigde Staten
18	Kennismaking	Het 95e bestuur der JFV Grotius
22	Opinie	Ja-knikkers gezocht
24	De Vereniging	
27	Faculteitszaken	Studentenleven: participeren in het bolwerk van de vrijheid
28	Column	Wat is een universiteit eigenlijk?

NOVUM is het juridisch faculteitsblad der JFV Grotius te Leiden. NOVUM is ontstaan uit een fusie tussen het faculteitsblad Trias (1968) en het blad Request (1999) dat werd uitgegeven door het rechtenmentoraat Appèl.

NOVUM is aangesloten bij de Stichting Landelijk Overleg Juridische Faculteitsbladen (LOJF).

Oplage: 1.250 exemplaren
Lay-out: M.J. Bouwman
Druk: Almanakker
ISSN-nummer: 1567-7931

U kunt NOVUM vinden bij de ingang van de faculteit, de C-gang op de begane grond, het restaurant en bij C131. De redactie behoudt zich het recht voor ingeleverde stukken niet te plaatsen of te wijzigen. De inhoud van de artikelen vertegenwoordigt niet noodzakelijkerwijs de mening van de redactie.

© Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden gereproduceerd zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

Redactie

Hoofdredacteur
Rogier van Geel (06 53 72 58 51)
novum@law.leidenuniv.nl

Eindredacteur
Fatima Jarmohamed (06 20 95 83 37)
novum@law.leidenuniv.nl

Redacteurs

- Raphaël Donkersloot
raphaeldonkersloot@gmail.com
- Anna Tsheichvili
anna.tsheichvili@gmail.com
- Maurice Jeurissen
maurice1993@live.nl
- Maurits Helmich
m.m.helmich@gmail.com
- Niels Neve
nielsneve@live.nl

- Mohammad Sharifi
the.sharifimo@gmail.com
- Ademir Sehomerovic
ademir.sehomerovic@gmail.com
- Marthe Goudsmit
mlrsgoudsmit@gmail.com
- Tonko van Leeuwen
tonko.v.leeuwen@gmail.com
- Anne van Eck
vaneck.anne@gmail.com

Adviesraad

- Prof. Dr. A.O. Lubbers
- Mw. Drs. A.F.M. van der Helm
- Mw. Mr. C. de Kruif
- Mr. G.K. Schoep
- Tim van Lit, Assessor Fdr
- Beau-Dominique van Boggelen, praeses JFV Grotius

Contact
novum@law.leidenuniv.nl

De Verdieping

Het recht op zelfdoding – een wassen neus?

‘Wat moet Greet geleden hebben’ viel er op 13 juni in De Volkskrant te lezen.¹ Het is een treurig artikel over een vrouw die een herseninfarct heeft gehad en daardoor gedeeltelijk verlamd raakte. Na drie jaar ziet ze het niet meer zitten en wil ze dood. In de Nederlandse wet is euthanasie onder voorwaarden toegestaan, en daar vraagt Greet haar huisarts dan ook om. Ze had al een verklaring liggen. Helaas weigert de huisarts mee te werken aan euthanasie – een recht dat artsen is voorbehouden: Zij hoeven niet mee te werken aan de zelfdoding van een patiënt. Een arts zou gewetensbezwaren kunnen hebben en het bijvoorbeeld immoreel kunnen vinden om een mensenleven te beëindigen in plaats van het te redden. Ook hangt een arts een dreiging boven het hoofd: wanneer een arts zich bij euthanasie niet aan de wet houdt kan hij een celstraf tot 12 jaar krijgen. Gezien de moeilijkheden rondom het bewijzen van de wilsintentie van de patiënt wanneer deze is overleden spreekt het voor zich dat extra voorzichtigheid geboden is. Mensen die willen sterven kunnen daarvan echter het slachtoffer zijn.

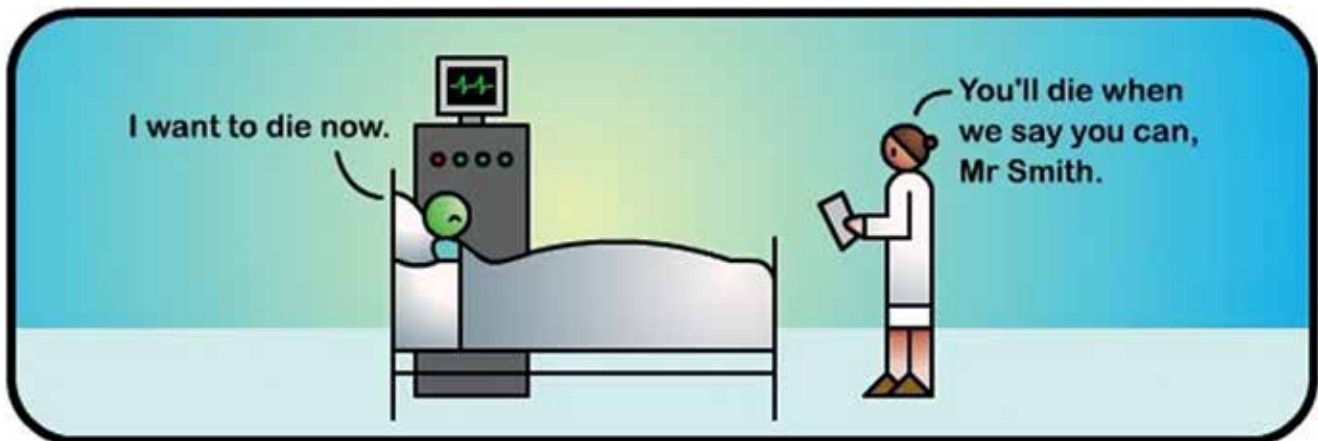

Greet vraagt om verwijzing naar een andere arts, maar de arts heeft geen verplichting om haar door te verwijzen, en hij doet het dan ook niet. Omdat Greet besloten heeft dat ze echt niet langer meer wil leven besluit zij te stoppen met eten en drinken. Ze wordt daarbij geholpen door familieleden. Haar mond wordt vochtig gehouden en na een week zouden de gevolgen onomkeerbaar zijn. Het proces is echter niet pijnloos: “Op dag zes typt Greet een verklaring. ‘Ik wil u nu’, schrijft ze ‘omdat ik dat misschien straks niet meer kan, nadrukkelijk vragen om mij vanaf

vandaag zodanige medicijnen te verstrekken dat de pijn die ik nu in mijn hele lichaam voel onderdrukt wordt.’ Ze krijgt dan al morfine en oxazepam, een kalmeringsmiddel”.² Ze blijft veel pijn houden. Op dag 10 heeft ze een slapeloze nacht vervuld met pijn, maar de huisarts is een andere mening toegedaan: “Mevrouw heeft geen pijn, is wel dorstig’, schrijft hij, maar zegt dat ook niet heel problematisch te vinden.”² Twee weken nadat ze is gestopt met eten en drinken overlijdt ze op dag 14. De schouwarts merkt op dat ze geleden moet hebben. Het is een monsterlijk verhaal gebleken over een vrouw die gebruik wil maken van haar recht op euthanasie, en die toch een verschrikkelijke dood tegemoet is gegaan – één die een vreselijk lijden ver-eiste.

Iemand die een einde aan zijn leven wil maken en dat op een nette manier wil doen heeft bar weinig opties. Doden op verzoek is strafbaar in Nederland. De tekst van de wet luidt als volgt: “Hij die opzettelijk het leven van een ander op diens uitdrukkelijk en ernstig verlangen beëindigt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie”.³ Dit betekent dat hulp bij zelfdoding in beginsel niet mogelijk is. Er bestaat echter een uitzondering op die wet: de euthanasiewet zorgt ervoor dat er, onder voorwaarden en met zorgvuldigheidseisen, toch euthanasie zou moeten worden kunnen gepleegd in Nederland. De overheid meent dat het recht op zelfdoding door deze euthanasie wet voldoende wordt gewaarborgd. Ik meen echter dat de overheid zich daarin vergist. Op het recht op zelfdoding kan geen effectieve claim gelegd worden: een verklaring voor euthanasie wordt aan de kant geschoven wanneer wordt vastgesteld dat de patiënt niet meer wilsbekwaam is. Euthanasie mag slechts worden gepleegd op uitdrukkelijk verzoek van de patiënt, maar vaak zijn de voorwaarden dusdanig

De euthanasiewet zorgt ervoor dat er, onder voorwaarden en met zorgvuldigheidseisen, toch euthanasie zou moeten worden kunnen gepleegd in Nederland.

dat, wanneer aan de voorwaarden is voldaan, de patiënt niet meer wilsbekwaam is en om die reden geen keuzes meer mag maken met betrekking tot zijn eigen behandeling. Een verklaring die gegeven is toen de patiënt nog wel wilsbekwaam was wordt opzij geschoven onder het mom van 'gewijzigde omstandigheden'. Den Hartogh beschrijft een vergelijkbare situatie wanneer hij het heeft over het gedwongen beëindigen van een hongerstaking.⁴ Een gedetineerde die in hongerstaking gaat zal uiteindelijk zijn wilsvermogen verliezen. Wanneer deze gedetineerde vooraf schriftelijk heeft vastgelegd dat hij geen voedingssonde wenst, heeft hij een verklaring van zijn wil kenbaar gemaakt toen hij nog wilsbekwaam was. Het weigeren van een

Een verklaring voor euthanasie wordt aan de kant geschoven wanneer wordt vastgesteld dat de patiënt niet meer wilsbekwaam is.

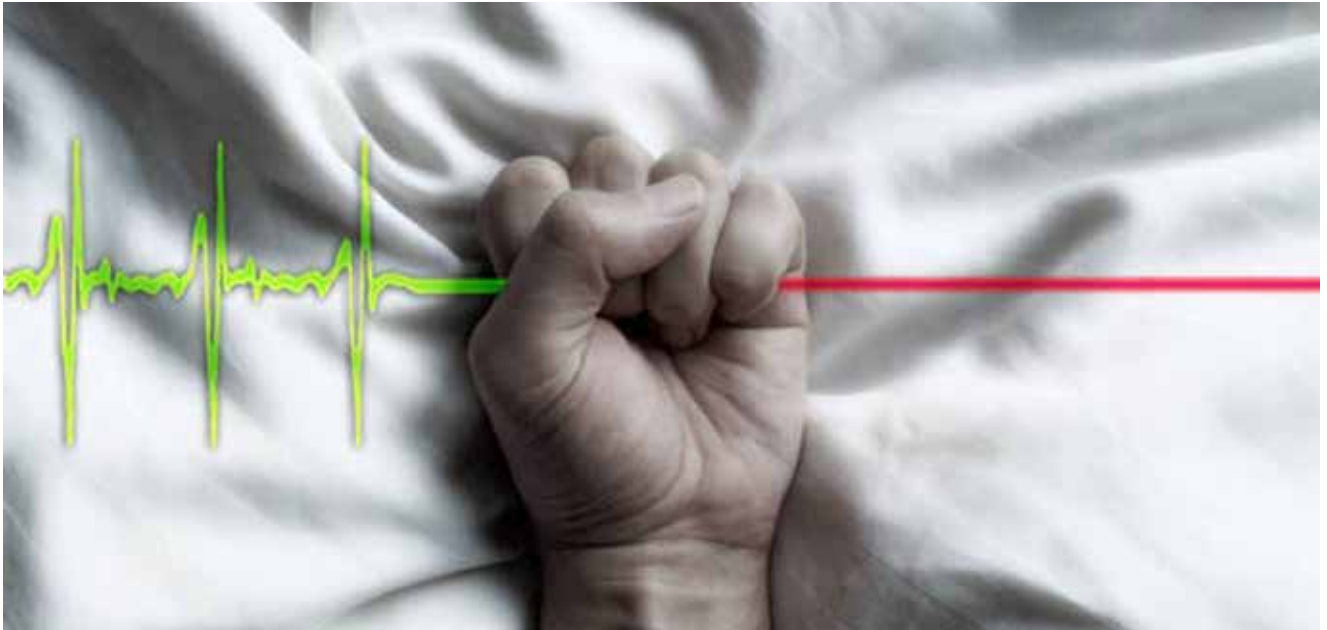
behandeling is bindend – wellicht ten overvloede: dat wil zeggen dat iemand die heeft aangegeven geen medische behandeling te wensen ook daadwerkelijk niet behandeld mag worden. Wanneer een persoon dus een verklaring afgegeven heeft waaruit blijkt dat hij geen medische behandeling wenst, en deze persoon wilsbekwaam was, zou men kunnen denken dat er inderdaad geen voedingssonde mag worden aangebracht. Niets is echter minder waar. De wetgever heeft via een omweg mogelijk gemaakt dat gedetineerden alsnog behandeld kunnen worden wanneer zij niet meer wilsbekwaam zijn. Een vooraf vastgelegde verklaring van de wil wordt dan genegeerd door de behandelaars. De overheid geeft zichzelf dit recht door de Penitentiaire Beginselenwet als *lex specialis* voor te laten gaan op de *lex generalis* van het Burgerlijk Wetboek.⁵ De vraag waarom de wetgever aan de ene kant een wet faciliteert die het mogelijk maakt een behandeling te weigeren en er aan de andere kant voor zorgt dat deze wet vakkundig omzeilt wordt is eenvoudig beantwoordt: wanneer een gedetineerde overlijdt staat dat slecht – een gedetineerde is de zorg van de overheid toevertrouwd, en het is voor de overheid dan ook

beter zijn als een gedetineerde zijn gevangenschap overleeft. Liever een gevangene die tegen zijn wil in leven is dan een dode gevangene op verantwoordelijkheid van de staat.

Ook bij het recht op zelfdoding is de wetgever erin geslaagd een effectieve omzeilroute te vinden. Doordat het recht op zelfdoding door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) gevonden wordt in artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) (het recht op privéleven) en niet in artikel 2 EVRM (het recht op leven) kan het recht op zelfdoding beperkt worden. Het recht op leven mag onder geen enkele omstandigheid beperkt worden. Het recht op privéleven daarentegen mag worden ingeperkt wanneer dit in het belang van de democratie is, zoals het belang van de volksgezondheid of de goede zeden.⁶ De redenering is dus als volgt: Het gaat tegen de goede zeden in om iemand die niet (meer) wilsbekwaam is van het leven te beroven. Via deze weg kan het recht op zelfdoding beperkt worden – ook wanneer een patiënt zijn wil kenbaar gemaakt heeft toen hij nog wél wilsbekwaam was.

Besluiten om je leven te beëindigen is ingrijpend en uiteraard onomkeerbaar. Het kan dan ook voorkomen dat de beslissing om je leven te beëindigen door anderen geen goede beslissing wordt geacht. Volgens Den Hartogh volgt uit het ontbreken van het vermogen om een goede beslissing te nemen echter niet dat anderen in een betere positie verkeren om die beslissingen te maken.⁷ Mensen mogen over zichzelf beslissen, ongeacht of anderen het eens zijn met die beslissing. Wil je elke dag frietjes eten? Niemand houdt je tegen. Drink je daar graag een liter cola bij? Idem dito. Zelfs roken wordt niet door de overheid verboden: het is aan ieder mens wat hij zichzelf aan wil doen. Zelfs terwijl al

Mensen mogen over zichzelf beslissen, ongeacht of anderen het eens zijn met die beslissing. Wil je elke dag frietjes eten? Niemand houdt je tegen. Drink je daar graag een liter cola bij? Idem dito.

deze dingen aantoonbaar slecht zijn voor een mens. Dit zelfbeschikkingsrecht wordt herkend en erkend bij de behandelingsweigering (er mag niet behandeld worden wanneer de patiënt aangeeft niet behandeld te willen worden), maar niet bij zelfdoding – en dat terwijl beide zaken hetzelfde effect kunnen hebben. We hebben de bevoegdheid om beslissingen over ons eigen leven te nemen. Volgens Den Hartogh is de waarde die wij aan ons zelfbeschikkingsrecht hechten de fundamentele reden dat wij ook de bevoegdheid hebben om een levensreddende behandeling te weigeren.⁸ De bevoegdheid tot het nemen van beslissingen over ons eigen leven wordt ons echter effectief ontnomen wanneer het gaat om het actief beëindigen van het eigen leven. Dat is jammer, daar een actieve beëindiging het meest pijnloos is – van een passieve beëindiging als stoppen met eten en drinken overlijdt je uiteindelijk ook, maar niet zonder slag of stoot. Wanneer er een actieve behandeling tot sterven wordt uitgevoerd zakt de patiënt weg voordat het sterven is ingetreden en gaat dit pijnloos. De angst voor misbruik is echter in grote mate aanwezig, en niet onterecht. Dezelfde redenen die voor het paternalistische standpunt aangewend konden worden gelden nu ook: het is onomkeerbaar en ingrijpend om iemand te laten sterven. In geval er twijfel bestaat over de oprechtheid van de wil van de patiënt tot sterven is het dan ook van belang om niet te handelen voordat er duidelijkheid verschaft is. Wanneer er echter geen twijfel mogelijk is over de echtheid en oprechtheid van de wilsverklaring wordt er in veel gevallen alsnog voor gekozen om niet te handelen. Uit voorzorg?

Het recht op zelfdoding is in Nederland zo goed als non-existent door de maatregelen die de overheid genomen heeft. Hulp bij

**Het is onomkeerbaar en ingrijpend om
iemand te laten sterven.**

zelfdoding is strafbaar en wilsverklaringen van inmiddels wils- onbekwame personen worden genegeerd. Het komt weinig voor dat een arts euthanasie uitvoert of helpt bij euthanasie, toestemming wordt vaak alleen gegeven in gevallen die zo ontzettend schrijnend en uitzichtloos zijn dat er niemand meer is die zal zeggen dat het beter zou zijn om in leven te blijven. Voor alle andere patiënten blijft stoppen met eten en drinken over als ‘nette’ manier van zelfdoding. Dat het een manier van zelfdoding is die zo inhumain is dat er aan het recht op zelfdoding weinig meer te ontdekken valt dat het een ‘recht’ maakt is iets waar niet bij wordt stilgestaan. De uitzichtloze, schrijnende situatie die normaal gesproken aanleiding vormt om euthanasie toe te staan wordt ook in deze gevallen bereikt – dan is er echter geen verlossing mogelijk, pijnstillers is het meeste dat een patiënt in dit geval van zijn arts kan verwachten.

Een recht op zelfdoding claimen gaat niet: wanneer de overheid wil dat je niet sterft zullen ze er alles aan doen om te voorkomen dat je je recht op zelfdoding kunt uitoefenen (zoals in geval van de gedetineerden in hongerstaking). Volgens Feinberg bestaat er om die reden dan ook geen recht op zelfdoding.⁹ Er kan geen

EUTHANASIE

**ALS LAATSTE
HOUVAST IS ER
DE HOOP OP
GEEN TOEKOMST**

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

sprake zijn van ‘het hebben van een recht’ wanneer een mens geen effectieve claim kan leggen op dat recht. Zoals we gezien hebben is het in Nederland niet mogelijk om het recht op zelfdoding effectief te claimen.

Er kan geen sprake zijn van ‘het hebben van een recht’ wanneer een mens geen effectieve claim kan leggen op dat recht.

In de huidige situatie houdt de Nederlandse overheid zich aan internationale verdragen, zij het slechts minimaal. De beperkte gevallen waarin euthanasie wel toegestaan wordt zorgen ervoor dat er niet gesteld kan worden dat het recht in zijn geheel niet bestaat, waardoor aan de rechten en plichten die met betrekking tot het recht op zelfdoding in het EVRM gewaarborgd zijn voldaan wordt. Ik ben echter van mening dat de Nederlandse overheid de bevolking voorhoudt dat het recht beter gewaarborgd wordt dan feitelijk het geval is. Doordat het voor eenieder mogelijk is om een euthanasieverklaring te maken leeft het idee dat er een recht op euthanasie is. Dat is echter niet het geval. Of iemand die een euthanasieverklaring heeft afgegeven uiteindelijk ook toestemming voor euthanasie zal krijgen is nog maar zeer de vraag. De terughoudendheid is begrijpelijk. De overheid wil voorkomen dat de verantwoordelijkheid voor de dood van een

Doordat het voor eenieder mogelijk is om een euthanasieverklaring te maken leeft het idee dat er een recht op euthanasie is. Dat is echter niet het geval.

ander niet strafbaar is om te voorkomen dat de gevallen waarin er sprake is van kwade wil onbestraft blijven. De patiënt is daarvan het slachtoffer wanneer hij de keuze krijgt uit enerzijds het leiden van een leven dat hij niet langer wenst, en anderzijds het tegemoet gaan van een dood die ontzettend inhumain is. In vroeger tijden was zelfdoding nog wel eens bij wet verboden (bizar genoeg soms ook op straffe van de dood, zoals in Engeland). Die tijden zijn in Nederland voorbij – maar te zeggen dat er een effectief recht op zelfdoding is, zou te ver gaan. Het bestaat in naam, maar het recht op zelfdoding in Nederland is een wassen neus – men wordt in de waan gelaten dat men het recht heeft door zaken als euthanasieverklaringen, maar men krijgt geen enkele steun bij het uitoefenen van dit recht. “Ouderen die ‘klaar

Het bestaat in naam, maar het recht op zelfdoding in Nederland is een wassen neus.

zijn met leven’, maar te gezond voor euthanasie kunnen hun toevlucht nemen tot stoppen met eten en drinken.”² Dat recht hebben ze. Zo kunnen ze een einde maken aan hun leven. Zo zien ouderen zich genoodzaakt om een onmenselijke dood tegemoet te gaan. Hulp geven bij het sterfproces zou minder kwalijk moeten zijn dan iemand aan zijn lot over te laten. Onze maatschappij is te ver ontwikkeld om ouderen letterlijk te laten verhongeren wanneer zij het leven moe zijn.

■

¹ Effting, M., ‘Wat moet Greet geleden hebben’, *De Volkskrant*, 13 juni 2015. Via: <http://www.volkskrant.nl/binnenland/wat-moet-greet-geleden-hebbenffia4074468/>

² *Ibid.*

³ Artikel 293 Wetboek van Strafrecht.

⁴ Prof. dr. G.A. den Hartogh is emeritus hoogleraar ethiek aan de Universiteit van Amsterdam. De laatste jaren schrijft hij vooral over medisch-ethische thema's zoals euthanasie, wrongful life en orgaandonatie., Den Hartogh, G.A., *De morele grondslagen van het gezondheidsrecht: de erfenis van Leenen*, Preadvies uitgebracht voor de Vereniging voor Gezondheidsrecht, jaarvergadering 25 april 2014, p. 21.

⁵ *Ibid.*, p. 20.

⁶ *Ibid.*, p. 57.

⁷ *Ibid.*, p. 56.

⁸ *Ibid.*, p. 56.

⁹ J. Feinberg was een Amerikaanse politiek- en rechtsfilosoof. Hij is onder andere bekend om zijn werk in ethiek. Feinberg, J., *The nature and Value of Rights, Rights, Justice, and the Bounds of Liberty: Essays in Social Philosophy*, Princeton NJ: Princeton University Press (1980), p. 12.

Boekenproject

Masterstudent Céril van Leeuwen en hoogleraar burgerlijk recht Alex Geert Castermans lezen dezelfde boeken

***They Would Never Hurt A Fly* bevat portretten van mensen die betrokken zijn geraakt bij de Balkanoorlog in de jaren '90 van de vorige eeuw. Het doet verslag van het optreden van verdachten voor het Joegoslavië Tribunaal en schetst hun achtergrond, vervlochten met de eigen herinneringen van de schrijfster als kind in Tito's Joegoslavië.**

AG: Heb jij herinneringen aan de Balkanoorlog?

Céril: Nauwelijks. Ten tijde van de Balkanoorlog was ik nog jong en drong het minder tot mij door. Pas later, toen ik op vakantie ben geweest naar Kroatië en daar met een aantal inwoners heb gesproken, ben ik me meer gaan verdiepen in de oorlog. Onvoorstelbaar dat zo'n oorlog nog relatief kort geleden zo dichtbij heeft plaatsgevonden. In 2010 heb ik als tutoraat-bijeenkomst het proces van Mladić in Den Haag bijgewoond. Bijzonder. De omschrijving van het Tribunaal in het boek was herkenbaar. Uit het hoofdstuk dat over Mladić is geschreven, bleek dat hij een familieman is die graag spelletjes met zijn familie speelt. Je kan je eigenlijk niet goed voorstellen, dat zo'n man die er eigenlijk heel normaal uitziet en dus een familieman is, zulke gruweligheden op zijn geweten heeft. Uiteindelijk heeft zijn dochter zelfmoord gepleegd toen zij er achter kwam wat voor een rol haar vader heeft gehad ten tijde van de oorlog. Dit wist ik niet. Wat zijn jouw herinneringen aan de Balkanoorlog?

AG: Ik was in die jaren advocaat voor de Staat in vreemdelingen-zaken. Mensen uit voormalig Joegoslavië werden in bepaalde perioden vrij gemakkelijk toegelaten in Nederland. Maar als iemand zich zelf schuldig had gemaakt aan misdrijven, dan kon hij alsnog worden uitgewezen. Ik kwam ze tegen bij de rechter. Het waren doodnormale mensen die op het oog geen vlieg kwaad zouden doen. Maar de beschuldigingen logen er soms niet om. Zo portretteert Drakulic haar hoofdpersonen: eerst met compassie en begrip, want op welk moment en hoe hadden ze zich moeten verweren tegen die oorlog? Maar vervolgens genadeloos, want anderen hebben wel weerstand geboden tegen barbarij of zijn hun land ontvlucht.

Céril: Genadeloos ja, over simpele mannen die vrouwen en meisjes verkrachtten, in de veronderstelling dat die hun mond wel zouden houden. Verwonderd hoorden ze in de rechtszaal hun verhalen aan en dachten daarbij: "Wat overkomt ons nu? Hadden we niet het beste met ze voor, anders hadden we ze toch wel vermoord?" Bizar dat een mensenbrein zo kan denken.

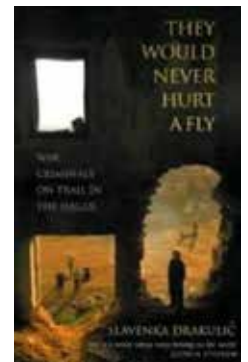
AG: Goed en fout liggen dicht bij elkaar. Dražen Erdemović nam op 15 juli 1995 deel aan de executies bij Srebrenica. Na een paar uur had hij blaren op zijn vingers van het overhalen van de trekker. Toen er weer een groep mannen was uitgeladen, speelde hij het klaar één van hen even hoop te geven, door hem te laten zitten met een glas sinaasappelsap en een sigaret. Dražen heeft inmiddels zijn straf uitgezeten en geniet nu bescherming als getuige in de processen tegen zijn meerderen.

Céril: De vervolging van oorlogsmisdadigers is wat dat betreft toch wel problematisch. Dit besef je des te meer door het lezen van dit boek. Op de Balkan heerst onbegrip, omdat de vervolgenden van nu de helden van toen waren. Getuigen worden als verraders gezien. Neem Milan Levar: hij stond in Den Haag op tegen de Kroaten die in Gospić hadden huisgehouden tegen hun Servische dorpsgenoten. Vervolgens werd hij in zijn dorp met de nek aangekeken en uiteindelijk vermoord.

AG: Hoe komen gewone burgers tot zulke gruweldaden? Stap voor stap werden ze meegezogen in een vergiftigd politiek klimaat. Ze waren onvoorbereid, doordat oude etnische conflicten onder maarschalk Tito waren toegedekt onder de deken van de Joegoslavische eenheid.

Céril: Zo eindigt het boek, in de Scheveningse gevangenis. Daar zitten de misdadigers bij elkaar, in hun ouderwetse eensgezindheid, welverzorgd. Ze koken en kaarten er, samen, ook al vchten ze elkaar nog maar kort geleden het land uit: "They ridicule those who followed their orders. They make fools of those who have lost their dear ones. They make all sacrifice meaningless".

Slavenka Drakulic, *They Would Never Hurt A Fly: War Criminals on Trial in The Hague*, Little, Brown Book Group: 2005; € 12,94

In gesprek met

Peter van Es

Voor de EL CID-editie is de NOVUM in gesprek gegaan met mr. Peter van Es, vanaf september de portefeuillehouder Onderwijs binnen het faculteitsbestuur.

U hebt Nederlands recht aan de Universiteit Leiden gestudeerd. Waarop heeft u de keuze hiervoor gebaseerd en hoe verliep de studie?

Na de middelbare school twijfelde ik tussen rechtsgeleerdheid en geneeskunde, maar omdat ik uitgeloot werd voor geneeskunde werd mij de uiteindelijke keuze toen bespaard. De propedeuse rechtsgeleerdheid zat eind jaren tachtig boordevol vierkeuzenvragen. Sommige mensen ligt dat en anderen niet. Ik moet zeggen dat ik tot die laatste categorie behoor; dat betekende dat ik zonder al te veel moeite, zonder al te veel echte kennis en zonder al te veel echte interesse in één jaar het propedeuse-examen haalde. Het volgende jaar werd ik wel ingeloot voor geneeskunde. Vervolgens heb ik enige tijd voor beide studies tegelijk ingeschreven gestaan. De theoretische vakken bij geneeskunde spraken mij wel aan, maar de in die tijd net verplicht ingevoerde verpleegstage leerde mij dat het ziekenhuisleven mij niet zo aansprak. Het werd dus definitief rechten. De echte interesse voor het recht is pas gekomen toen ik in het derde en vierde jaar colleges volgde bij prof. Kleyn, een hoogleraar burgerlijk recht die bij mij een blijvende belangstelling voor dit rechtsgebied heeft aangewakkerd.

Wilt u hiermee zeggen dat rechtenstudenten moeten volhouden en de studie niet te snel moeten opgeven?

Ondanks alle voorlichtingsdagen en proefcolleges weet de gemiddelde rechtenstudent volgens mij niet waar hij aan begint. Er is op de middelbare school immers geen enkel vak dat met deze studie te vergelijken is. De propedeuse geeft een mooi algemeen beeld van wat rechtsgeleerdheid in al haar verscheidenheid inhoudt. Het gaat hier echter om inleidende vakken en zoals volgens mij bijna altijd opgaat, wordt iets pas echt interessant als je echt diep op stof kan ingaan, en dat is dus later in de studie. Anderzijds geldt volgens mij ook dat voor ieder nieuwsgierig persoon met een juiste academische houding alles waarin hij zich echt verdiept, interessant wordt.

Mijn eerste gedachte is dus, niet te snel zeggen: “ik vind het niet

leuk, ik hou er mee op”. Anderzijds is er tegenwoordig in het eerste jaar een belangrijk keuzemoment op 1 februari. Wanneer de studie je echt helemaal niet ligt kan het daarom verstandig zijn er tijdig mee op te houden. De taaltoets kan ook een rol spelen bij de keuze om al dan niet door te gaan met studie. Zonder enig gevoel voor taal is het lastig afstuderen en zul je het als jurist in ieder geval niet ver schoppen. Reden om een andere studie te kiezen waar taal minder belangrijk is.

Wat kunt u nog meer over uw studententijd vertellen?

Het was voor mij allemaal heel aangenaam maar niet altijd even verheffend. Het is in deze tijd onvoorstelbaar, maar men mocht in mijn studietijd nog zes jaar over de studie doen (voorzien van een niet eens zo karige basisbeurs). Daar komt bij – ik schaam mij om het te zeggen – dat ik nog een jaar extra (gefinancierde) studie kreeg omdat ik van studie was veranderd. Andere tijden. Er was dus al met al genoeg gelegenheid voor ‘zelfontplooiing’, wat dat ook moge zijn. Ik reken er maar alle oeverloze (met drank overgoten) gesprekken onder die ik tot vroeg in de ochtend voerde met mijn huisgenoten. Daarnaast heb ik – binnen de categorie aantoonbaar nuttige zaken – enkele maanden in Schotland gestudeerd en een stage gelopen bij een advocatenkantoor. Ik moet zeggen dat aan het einde van mijn studietijd en ook in de jaren daarna, mijn belangstelling voor het recht groeide. Soms heb ik daarom wel eens spijt dat ik niet meer uit mijn studietijd heb gehaald door veel meer colleges en lezingen bij te wonen. Ook een tip voor de student van nu: er zijn vele leuke activiteiten en lezingen van prominente en inspirerende personen op het KOG, ga er eens heen!

Hoe verliep uw loopbaan na uw afstuderen in Leiden?

In 1992 na mijn afstuderen moest ik – als één van laatste – nog de militaire dienstplicht vervullen. Ik werd als zogeheten ROAG (reserve-officier academisch gevormd) geplaatst in Woensdrecht, waar de F16 piloten het eerste jaar van hun opleiding genoten. Mijn taak was om een juridische acceptabele procedure op te zetten op grond waarvan de aankomende piloten die niet voldeden, naar huis konden worden gestuurd (een soort BSA voor piloten dus). Het probleem waar ik tegen aanliep was dat militairen niet zo houden van juridische nuances en dossiervorming. De opleiders kende maar één criterium; deugt die vent (en bij helikopters

ook een enkele keer een dame) en zou jij met hem of haar in “een bak” willen zitten. Zo neen: dan was het exit. Tijdens mijn diensttijd had ik vrij veel tijd over en heb ik een begin gemaakt met de studie notarieel recht aan de UvA. Deze studie heb ik daarna vrij spoedig kunnen afronden.

Waarom de keuze voor de UvA en vielen u verschillen op tussen de UvA en UL?

Ik woonde inmiddels in Amsterdam, vlak bij de juridische faculteit van de UvA, de Oudemanhuispoort. Een geweldige plek, maar de organisatie van de studie was enigszins chaotisch. Secretariaten waren heel moeilijk bereikbaar en het was geen uitzondering dat docenten zonder bericht bij colleges niet kwamen opdagen. Die colleges werden dan ook niet ingehaald. Ik had er niet zo'n moeite mee en dacht dat dat gewoon hoorde bij een echte academische gemeenschap. Ik denk dat in de huidige tijd, met de huidige maatregelen vanuit de overheid, de mindset van de student anders is. Er wordt meer gevraagd van studenten en de student mag daarom ook meer verwachten en vragen van de universiteit.

Bent u na uw afstuderen aan de UvA meteen in diens getreden bij de UL?

Nee, na mijn afstuderen heb ik eerst 3,5 jaar als kandidaat-notaris gewerkt bij het notariaat van de Brauw Blackstone Westbroek in Den Haag. Ik heb daar mijn verdere academische loopbaan veel plezier van gehad. Het eerste wat ik daar geleerd heb is hard werken. Niet dat er op de universiteit niet hard gewerkt wordt, maar ik ervaar dat anders. De echte overuren worden door de docenten over het algemeen gemaakt als het gaat om hun onderzoek en dat voelt voor velen toch een beetje als hun hobby.

Wat mij op de een de een of andere manier ook sterk is bijgebleven van de jaren in de praktijk is de wijze waarop – bijvoorbeeld per e-mail – gecommuniceerd werd. Altijd vriendelijk maar de boodschap tussen de regels door kon een heel andere zijn. Een ‘truc’ die vaak gebruikt werd om de verantwoordelijkheid of de ‘zwarte piet’ bij een ander te leggen.

De Brauw in Den Haag stond in de jaren ‘90 een beetje bekend als een wetenschappelijk kantoor. Het kantoor had een grote en zeer goed aangeschreven cassatiepraktijk en een prachtige bibliotheek. Ik had regelmatig cliënten die het zich konden permitteren om meer uitgebreide adviezen te vragen en dit betekende dat ik uitgebreid literatuuronderzoek kon doen. Ook bestond er een wekelijks overleg tussen de jonge medewerkers van ondernemingsrecht en prof. Van Schilfgaarde, een buitengewoon inspirerende advocaat en wetenschapper. Ik bleek veel aardigheid te hebben in de meer wetenschappelijke aspecten van het werk en gaandeweg ontstond het idee om te promoveren.

Promoveren in de rechtsgeleerdheid roept nogal eens het beeld op van iemand die zes jaar lang op zijn kamer achter de boeken zit. Klopt dit beeld?

De meeste promovendi combineren het promoveren met het geven onderwijs. Daar zit dus al de nodige afwisseling. Zelf deed ik promotie-onderzoek bij de afdeling Rechtsgeschiedenis (bij prof. Zwalve) terwijl ik doceerde bij de afdeling Notarieel recht.

Er is op de middelbare school immers geen enkel vak dat met deze studie te vergelijken is.

De basis van veel juridisch onderzoek is literatuur en jurisprudentie, dus in zoverre geschiedt het onderzoek zeker achter het bureau. Omdat mijn proefschrift een grote historische component had, moest ik ook regelmatig oude boeken raadplegen in een bijzondere afdeling van de UB. Ik was op zoek naar het antwoord op de vraag bij wie een bepaalde gedachtegang voor het eerst was ontstaan, dus dat voelde soms wel als zoeken naar een speld in de hooiberg. Ik vond het wel een bijzondere sensatie om boeken in de hand te hebben waarvan je wist dat zij al decennia niet waren opengeslagen.

Hoe kijkt u tegen de relatie tussen de juridische opleiding en de praktijk?

Laat ik voorop stellen dat ik het belangrijk vind dat degenen die hun rechtenstudie hier in Leiden hebben voltooid, een baan vinden. Wij moeten de studie dus altijd zo inrichten dat onze afgestudeerden van waarde zijn voor de praktijk. Aan de andere kant denk ik dat het belangrijk is dat wij niet met alle winden meewaaien en aandacht proberen te besteden aan alles wat op enig moment in de praktijk leeft. Een jurist die in Leiden is afgestudeerd moet een degelijk fundament hebben en een juridische manier van denken hebben aangeleerd. Dat laatste houdt in ieder geval in dat je niet te snel tevreden bent een oplossing maar hierbij steeds weer nieuwe haken en ogen kunt signaleren. Het houdt ook in dat je kunt inspelen op nieuwe ontwikkelingen in het recht; dat is belangrijk want het recht staat na het afstuderen niet stil. Een voorbeeld ter illustratie. Jaren geleden hoorde ik het verhaal van een oud-advocaat die ooit solliciteerde naar de functie van jurist bij de KNVB. Gevraagd wat hij wist van sportrecht antwoordde hij: “In het geheel niets, maar ik ben een jurist en ik ben daarom gewend mij snel nieuwe rechtsgebieden eigen te maken”. Hij werd – zo wil het verhaal – aangenomen.

Tot slot; hoe kijkt u aan tegen uw nieuwe functie van portefeuillehouder onderwijs en heeft u nog tips voor de aankomende studenten?

Als verantwoordelijke voor het onderwijs op de faculteit zal ik met veel uiteenlopende kleine en grote dossiers te maken krijgen. Variërend van praktische zaken (denk aan het Onderwijsinformatiecentrum) tot beleidskwesties. De huidige portefeuillehouder onderwijs (Pauline Schuyt) heeft bergen werk verzet en een omvangrijke curriculumwijziging in de bachelor tot stand gebracht. De komende jaren zullen de effecten hiervan moeten worden gemeten en geanalyseerd om te beoordelen of de wijziging heeft gebracht wat wij er van hoopten.

Wat betreft de tips aan aankomende studenten: ik geloof dat er hierboven al een enkele staat vermeld. Een tip zou natuurlijk ook kunnen zijn om niet te veel naar tips te luisteren maar je eigen weg te gaan. Toch nog één verborgen tip. Men kan op veel manieren plezier beleven aan de studententijd. Denk hierbij niet al te veel aan de korte termijn en haal intussen wel je vakken, zodat je het plezier nog over vier of vijf jaar kunt uitsmeren. **N**

Er wordt meer gevraagd van studenten en de student mag daarom ook meer verwachten en vragen van de universiteit.

De Correspondent

Stoïcijnen, hedonisten, Cassandra's en een enkele Socraat

Over vier soorten reizigers in Amerikaanse hostels

Het afgelopen semester heb ik gestudeerd in de staat Connecticut in de VS (zie hierover mijn bijdrage in het vorige nummer). Nu is het semester afgelopen en ga ik op reis binnen de States. Er zijn in essentie twee manieren om dit te doen. Couchsurfen is de eerste, waarbij je gebruik maakt van gastvrijheid van particulieren die nog wel een slaappleatsje vrij hebben. De andere, en daar heb ik voor gekozen, is om van hostel naar hostel te reizen. Zo maak je meer vrienden en contacten, dacht ik. Ongelijk had ik niet. Het is mij echter opgevallen dat het publiek in de Amerikaanse hostels zich tamelijk makkelijk laat stereotyperen, en wel in vier groepen: stoïcijnen, Hedonisten, Cassandra's en (in de minderheid) Socraten. Graag wijd ik de rest van dit artikel aan een wat gedetailleerdere uitwerking van dit onderscheid.

Stoïcijnen

'Stoïcijnen' zijn de types die om 11 uur aan hun laatste wijntje zitten voor ze naar bed gaan. Liefst lezen ze een boek, of staren ze wat wezenloos voor zich uit. Kijk uit, deze mensen vooral niet wekken uit hun winterslaap! Ze zullen verstoord naar je kijken en zich afvragen waarom je een gesprek met ze begint. "Dat doe je toch niet!" Hun hostelleven bestaat uit vroeg opstaan, intensief de stad of het gebied bezoeken waar ze zijn, en met de kippen op stok. Mocht het je overigens wél lukken om een gesprek met hen te beginnen, hebben ze vaak een vrij interessant verhaal. Misschien dus tóch de moeite waard om het zo nu en dan te proberen.

'Stoïcijnen' zijn de types die om 11 uur aan hun laatste wijntje zitten voor ze naar bed gaan.

Stoïcijnen zijn naar mijn inzicht in de meerderheid in de Amerikaanse hostels. Vooral oudere mensen maken zich 'schuldig' aan deze hostellevensstijl. Het is ook het makkelijkst, want het vereist niet al te veel contact.

Hedonisten

De tweede groep die je veel ziet in hostels zijn de zogenaamde 'hedonisten'. Zij vormen de tegenpool van de stoïcijnen: vaak in groepen, grijpen zij elke mogelijkheid aan om een feestje te bouwen. Over het algemeen is dit vrij vrolijk en gezellig volk. Schrik dus vooral niet terug om af en toe een biertje met hen te drinken. Omgang met hen brengt echter twee risico's met zich mee. Ten eerste zijn zij oppervlakkig – dat wil zeggen: waar mogelijk vermijden zij diepgaande conversaties en persoonlijke gesprekken. Wie enige zingeving zoekt is bij hen dus aan het verkeerde adres. De tweede valkuil? Zij hanteren meritocratische omgangsnormen: je bent voor hen alleen interessant als je 'cool' bent. Zit je een dag lekker in je vel? Toppie, je hoort erbij. Ben je een dag wat minder feestelijk of extravert? Zoek aub andere vrienden; een verstoring van de feest sfeer wordt niet gewaardeerd.

'Hedonisten' grijpen elke mogelijkheid aan om een feestje te bouwen.

Cassandra's

Voor de benaming 'Cassandra's' ben ik misschien wat verantwoordelijk – zeker tegenover hen die niet zo thuis zijn in de Griekse mythologie. Cassandra was de dochter van koning Priamos in de Trojaanse oorlog als beschreven in Homeros' Ilias. Zij had een gave, maar ook een vloek. Enerzijds kon zij de toekomst voorspellen (een vrij zeldzame gave). Daartegenover

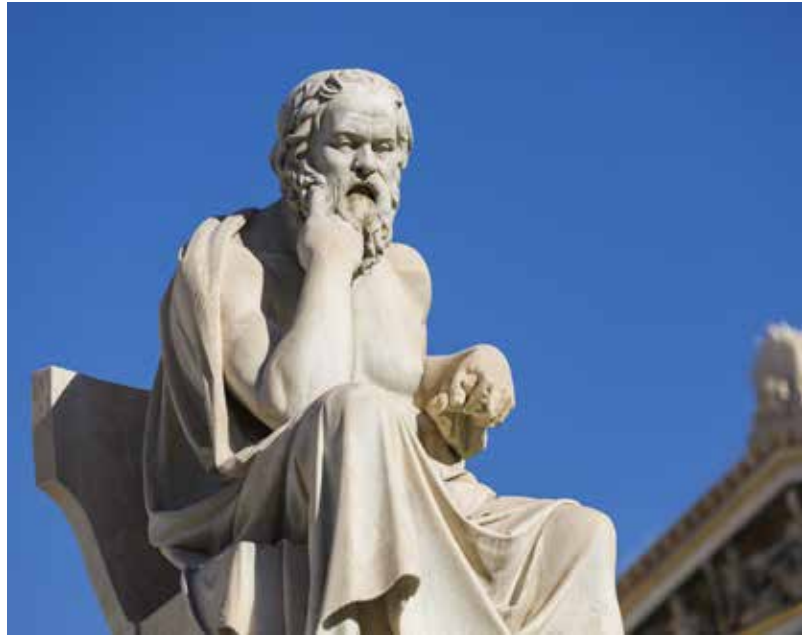

stond echter dat niemand in haar geloofde als ze weer eens een voorspelling deed. Wat ze ook zei; niemand luisterde naar haar. Naar mijn idee is dit een syndroom waar veel reizigers ook mee schijnen te kampen. Hangend op de hostelbank of in een hoek zittend met een biertje zoeken zij wanhopig een gesprekspartner om hun levenstheorieën aan te presenteren. Triest ergens wel. Maar begrijpelijk. Iedereen heeft iemand nodig om naar zijn of haar levensverhaal te luisteren. En als dat niet bij (goede) vrienden kan, dan maar bij willekeurige hotelgasten.

Hangend op de hostelbank of in een hoek zittend met een biertje zoeken zij wanhopig een gesprekspartner om hun levenstheorieën aan te presenteren.

Socraten

Omgang met Cassandra's kan deprimerend en wat vermoeiend zijn, maar het heeft ook een positieve kant: Cassandra's zijn ten minste bereid tot zinnige dialoog. Dat de dialoog soms eerder tot een monoloog verwordt is jammer, maar daar zijn ze Cassandra's voor. Er is echter een vierde (relatief kleine) groep waarbij deze dialoog echter wél tweerichtingsverkeer is: de Socraten. Het is een aloude gespreksvorm: de Socratische methode. Met een beperkt aantal mensen met de beste intenties probeer je het antwoord te vinden op de moeilijke vragen des levens. Van politiek tot levenswijsheid. Van sport tot religie. Alles komt aan bod. De dialoog op zich is het doel – en wijsheid het product ervan. Bijna krampachtig heb ik gezocht naar mensen die deze dialogen met mij aan wilden gaan. En ik heb ze gevonden, al waren ze zeer gering in nummer. Tussen de stoïcijnen, hedonisten en Cassandra's in vind je soms een eenzame Socraat, in zijn nobele tocht naar de waarheid.

Tussen de stoïcijnen, hedonisten en Cassandra's in vind je soms een eenzame Socraat, in zijn nobele tocht naar de waarheid.

'De beste soort mens'?

Alhoewel het bovenstaande artikel natuurlijk een sterke voorkeur toont voor het 'Socratische' soort mens, heb je alle vier de types min of meer nodig. De eerste soort mens, de stoïcijnse, is erg goed in het afbreken van je trots (oud Grieks: ὑβρις). Studenten en andere jongelui hebben de neiging zichzelf grandioos te overschatten, de stoïcijnse mens laat je weer in je schoenen lopen door niet te snel van je onder de indruk te zijn. Hedonisten leren je de feestelijke kant van het leven kennen, die er zeker is en ook niet moet worden ondergewaardeerd. Cassandra's? Ach, die zijn gewoon aandoenlijk. Bovendien zijn wij allen zelf wel eens Cassandra's – als we ergens mee zitten en het gewoon even kwijt moeten. Het zou flauw zijn anderen hierop af te straffen. Waarom hecht ik dan zoveel waarde aan de idee van de Socratische mens? Vrienden, zit er niet een intrinsieke pracht in het doorgronden en begrijpen van dingen? Willen wij niet ons leven ten dienste stellen aan de zoektocht naar de waarheid? In ieder geval is dit het belangrijkste wat wij moeten doen als studenten, me dunkt. Gefeliciteerd, EL CID'ers; u bent gearriveerd in de hemel (of voor u: de hel?) die de universiteit heet, waar kennis boven al gaat! ■

Willen wij niet ons leven ten dienste stellen aan de zoektocht naar de waarheid? In ieder geval is dit het belangrijkste wat wij moeten doen als studenten, me dunkt.

Filmrecensie

A few good men (1992)

Wat Kaffee het liefst doet is schikken. In de net negen maanden dat hij afgestudeerd is zorgde hij al in meer dan veertig zaken voor een schikking. Nooit zette hij voet in een rechtbank. Een verrassing zal het niet zijn dat deze film daar verandering in brengt. Al krijgt Kaffee een belachelijk aanbod tot een schikking – een half jaar als de twee mannen bekennen – zal hij toch zijn angsten onder ogen moeten zien. No way namelijk dat twee mariniers iets gaan bekennen waar ze geen schuld aan hebben. Unit, Corps, God, Country, is de code waar de mariniers op legerbasis Guantánamo Bay naar leven.

Dat is waar de moord plaats vindt, een legerbasis in Cuba. Kolonel Nathan Jessup (Jack Nicholson) runt de tent. De rekruten leven daar volgens zijn code en die komt niet uit de boekjes. Op het moment dat een zwakke rekrute, slachtoffer William Santiago, vraagt om een overplaatsing moet er dan ook worden ingegrepen. Heel toevallig is Santiago dan ook binnen een week dood.

Feit is dat hij op een nacht in zijn barak wordt overvallen door Downey en Dawson die een doek tegen zijn mond drukken. Hij hoest bloed en binnen een paar minuten is hij dood. Dit wordt door niemand ontkend. Maar de twee mariniers zeggen hier

Een film met grote namen. Tom Cruise, Demi Moore en niet te vergeten Jack Nicholson, die zijn beste vijf minuten tot dan toe speelt. *A few good men*, een juridische thriller maar dan ‘military style’. Ondanks militaire kleding blijft het hetzelfde liedje. Denk aan een misdaad, een rechtbank, wat slechteriken en een paar ambitieuze advocaten.

De film is inmiddels meer dan 20 jaar oud en vooral bekend vanwege de scene waarin Tom Cruise oververhit naar Jack Nicholson schreeuwt: “I want the truth”, waarop deze antwoordt: “You can’t handle the truth.” Het verhaal concentreert zich op Daniel Kaffee (Tom Cruise), een arrogante net afgestudeerde gladjacker, zoals Cruise ze wel vaker speelt. Kaffee werkt als advocaat in militaire zaken maar neemt honkbal ietwat serieuzer dan zijn baan. Totdat hij wordt uitgekozen om de zaak van twee mariniers op zich te nemen. De twee mannen, Downey en Dawson, worden beschuldigd van het vermoorden van een van hun mede-mariniers.

“I want the truth!” – Tom Cruise als Daniel Kaffee.

“You can’t handle the truth!” – Jack Nicholson als Nathan Jessup.

"It doesn't matter what I believe, it matters what I can prove" – Tom Cruise als Daniel Kaffee.

opdracht toe te hebben gekregen. Zij kregen een order tot een *Code Red*. Deze ongeschreven regel geeft rekruten de kans om het recht in eigen handen te nemen. Als een rekrut achterblijft mag een mederekrut ingrijpen om hem zo weer op het juiste spoor te krijgen. In dit geval loopt de code red uit de hand en eindigt in een moord.

Zoals het nu klinkt leek die schikking nog niet zo'n slecht idee. Maar dat zou een beetje een saaie film zijn. Dus, hoe beter Tom Cruise de rechtbank in te krijgen dan een mooie vrouw in de gestalte van Demi Moore? JoAnne Galloway, een militair advocate in hogere rang, dwingt Kaffee op zoek te gaan naar de waarheid. Meteen ook haar enige nuttige bijdrage in de film. Vervolgens weet ze het namelijk voor Kaffee in de rechtszaal een paar keer goed te verknallen.

De verdediging richt zich op twee dingen. Ten eerste het feit dat Santiago een hartkwaal had en daaraan is overleden. Dit zou ook meteen verklaren waarom hij zijn groep niet bij kon houden. Dit wordt meteen overschaduwd door het tweede feit. Namelijk dat er opdracht is gegeven tot een code red. Dat het slechts een goed marinier betaamt om hier gehoor aan te geven.

Dat is precies waar mijn gevoelens wringen in deze film. Ja, orders zijn orders. Maar als je de opdracht krijgt een mederekrut te vermoorden, wie treft dan de blaam? Degene die jou de opdracht gaf of degene die het uitvoert? Punt blijft trouwens dat

je er de gehele film niet achter komt of er überhaupt een intentie was tot moord. Door Jessup noch door Downey of Dawson. Het wordt niet duidelijk of het slachtoffer is overleden aan een hartkwaal of aan vergif op de doek.

Op een gegeven moment roept Kaffee: "It doesn't matter what I believe, it matters what I can prove". Precies daar gaat het mis, een gebrek aan bewijsmateriaal. Hierdoor moet Kaffee alles in de strijd gooien om te zorgen dat Jessup bekend dat hij de opdracht gaf tot *Code Red*. Anders komen we niet tot de bekende *I want the truth*-scene. Het vonnis van de rechter zorgt uiteindelijk nog voor een kleine verrassing in de film, de rest was al van ver af te voorzien. Wat mijn vonnis is? Iets te langdradig, maar op zich vermakend. Het geeft je stof tot nadenken. En uiteindelijk is het doel van de film natuurlijk de onderpresterende Daniel Kaffee zich te laten realiseren wat een goede advocaat hij eigenlijk is zodat hij in de voetsporen van zijn vader kan treden en zo de maatschappij kan dienen. En dat slaagt.

Column

The black swan

Here's a weird story. Let's imagine we live in a world where we have recently discovered a new island someplace in the Pacific Ocean. It took our scientists a while to confirm the place is real and our minds and satellites are not playing tricks on us, but after a considerable amount of deliberation the time has finally come to deploy two pioneers to the unknown land.

Everyone's curious, excited and afraid of the unknown. The two scientists arrive at the island sooner than expected.

Upon arrival nothing's out of the ordinary, but after a few weeks of exploring the area they come to a terrifying conclusion: the mysterious island is a living entity which simply cannot be explained nor predicted by modern-day scientific theories. What seems like a distant run-of-the-mill fantasy has become nothing short of an egregious reality which seems to call for a new scientific status quo.

It's the kind of reality that makes for an extremely entertaining Hollywood production. We are faced with an improbable phenomenon, one that comes as a surprise and also has a major impact on our current system of beliefs. Before this discovery, any respectable scientist would not have had the guts to claim the existence of a similar island as it would have certainly required a strong a priori or extrapolating theory.

The discovery of the island is a black swan event. The concept of black swan events was popularized by essayist and statistician Nassim Nicholas Taleb in his book, *The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable*. Not to be confused with Karl Popper's scientific epistemological "falsificationism", Taleb asserts that an event which comes as a surprise and has a major effect is often inappropriately rationalized with the benefit of hindsight. In the case of the island, if we are to believe Taleb, our scientists will eventually reach some sort of general 'knew-it-all along' consensus. They will have convinced themselves that the discovery of the new island, which contradicts any kind of scientific theory

and could not have been predicted, can be easily explained by heuristics and biases.

According to Taleb, the occurrence of black swan events has been going on for a very long time. He calls the September 11, 2011 attacks, the rise of the internet and World War I as some of the many black swan events. In fact, Taleb believes that almost all consequential events in history come from the unexpected,

yet are rationalized afterwards by hindsight. He adds

on to this that these kind of events continue to persist throughout history mainly because black swan events are fundamentally constituted by what the observer perceives to be a surprise with a major impact. Something as insipid as discovering a piece of land can hence become an astounding development for its observers and will be in line with the theory of a black swan event.

Even though Taleb's reasoning primarily focuses on financial markets and banks instead of islands and wacky scientists, his core idea can surely be retrofitted into something worthy for the average lawyer. In legal methodology, the facts are supposed to be clear enough in order to establish or apply a particular rule.

Taleb believes that almost all consequential events in history come from the unexpected, yet are rationalized afterwards by hindsight.

While this may not always be guaranteed, any lawyer should be certain that black swan events could become a common thing. The facts of any case can change in the blink of an eye. In the end, the art is not to attempt to predict these kind of events, but to build robustness against them. After all, not all swans are white.

■

Column

LL.M in de Verenigde Staten

In augustus gaat één van onze redacteurs, Raphaël Donkersloot, een LL.M.-studie doen aan een gerenommeerde universiteit in de Verenigde Staten. Een LL.M. is een master in Amerikaans recht die openstaat voor eenieder die de reguliere rechtenstudie heeft afgerond in zijn eigen land. In deze rubriek zal Raphaël verslag doen van zijn ervaringen.

Twee jaar geleden keerde ik als *exchange student* terug van de Universiteit van Florida, één van de vijf partneruniversiteiten van onze Leidse rechtenfaculteit. Het uitwisselingsprogramma smaakte naar meer. Hoe geweldig zou het zijn om een Amerikaanse *college* nog eens mee te maken, maar dan langer, beter en serieuzer? Een LL.M. in de VS biedt vele mogelijkheden. Een jaar lang volg je boeiende *seminars* en *lectures* met gedreven Amerikaanse rechtenstudenten. Je bezoekt professoren bij hen thuis, gaat langs rechtbanken en grote advocatenkantoren en aan het einde van het jaar maak je de *New York Bar Exam*.

Het heeft anderhalf jaar geduurd voordat ik heb besloten om daadwerkelijk een LL.M. te doen in de VS. Ik moest eerst mijn masteropleiding in Leiden afmaken. Een LL.M. staat namelijk alleen open voor juristen die in hun eigen land de reguliere rechtenopleiding hebben afgerond. Voor Nederlandse studenten betekent dit dat je pas in aanmerking komt voor de toelatingsprocedure wanneer je je meestertitel op zak hebt.

Waar begin je als je eenmaal hebt besloten dat je voor een jaar wilt gaan studeren in Amerika? Eerst maar een universiteit uitzoeken. Er valt nogal wat te kiezen namelijk. Er zijn totaal 206 erkende *law schools* in de Verenigde Staten. Aangezien de kwaliteit van de opleiding voor mij een belangrijke factor is, heb ik mijzelf beperkt tot de top-25.

Financieel gezien valt er overigens weinig te kiezen. Ze zijn allemaal verschrikkelijk duur. De duurste in de top-25 is Columbia. Die kost ongeveer 60.000 dollar aan collegegeld. De Universiteit van Alabama is de goedkoopste. Die kost 'maar' 36.000 dollar. Maar ja, dan zit je wel in Alabama. En let wel, dit zijn alleen de kosten aan collegegeld. Verder heb je nog helemaal niks. Geen huur, geen literatuur, geen eten. Onder de streep kost een LL.M. aan een top-25 *law school* ongeveer 75.000 dollar. En dan leid je zeker geen deftig bestaan.

Een LL.M. kost zelfs al een vermogen voordat je ook maar één

stap op Amerikaanse bodem hebt gezet. De aanmeldingskosten bedragen namelijk gemiddeld 75 dollar per universiteit. Verder dien je ook de TOEFL-test te doen. Dat is een test waarin je Engelse taalvaardigheid wordt gemeten. Die test kost ongeveer 250 dollar per keer. En dan is het de bedoeling dat je hem in één keer goed maakt, want anders dien je hem net zolang over te doen totdat je de minimale score (hoog) hebt behaald die de universiteiten eisen.

Amerikaanse *law schools* deinzen niet terug voor hoge aanmeldingskosten. LL.M.-programma's zijn wereldwijd namelijk razend populair. De kans op toelating binnen een top-25 *law school* is gemiddeld zo'n 15%. Om mijn kansen te vergroten heb ik me daarom voor een zestal universiteiten aangemeld.

Enkele weken na de afronding van de aanmeldingsprocedures belandde de eerste toelatingsbrief op de deurmat. In de weken daarna volgde er nog vier andere toelatingsbrieven. Sommige universiteiten boden me tegelijkertijd een beurs aan. De Universiteit Leiden heeft kennelijk een goede reputatie onder Amerikaanse *law schools*. Mijn keuze is uitgegaan naar de Universiteit van Virginia. De universiteit is gelegen in een typische universiteitsstad en ligt relatief dichtbij Washington D.C. Kwalitatief gezien ook een goede keuze. De Universiteit van Virginia staat momenteel op de achtste plaats in de ranglijsten.

Afgelopen zes maanden ben ik vervolgens bezig geweest met het verzamelen van financiële middelen. Waar haal je snel 75.000 dollar vandaan? Het leeuwendeel komt van spaargeld en beurzen. De rest leen ik bij. Of het de ervaring waard zal zijn? We zullen het zien. De teerling is geworpen. Als je eenmaal voor een LL.M. hebt gekozen, lijkt er geen weg meer terug te zijn.

Kennismaking Grotius

Het 95e bestuur der JFV Grotius

Beste lezer, mijn naam is David den Blaauwen, ik ben 20 jaar oud en ik kom uit Alphen aan den Rijn. Sinds het begin van dit jaar woon ik in Leiden. Ik ben nu derdejaarsstudent Recht en Economie. Vanaf het begin van mijn studie ben ik actief bij JFV Grotius.

1. Hoe zou je jezelf omschrijven?

Als een serieuze, ambitieuze en gedreven student met een grote passie voor datgene wat JFV Grotius organiseert.

2. Hoe zouden naasten je omschrijven?

Als een gedreven, gemotiveerde student die af en toe misschien een beetje eigenwijs is.

3. Waarom heb je gekozen voor een bestuursjaar?

Ik wilde mezelf op een ander vlak ontwikkelen. Je leert veel door je vakken te halen, maar door een bestuursjaar leer je ontzettend veel andere vaardigheden. Bovendien vind ik het fantastisch om een bijdrage aan de vereniging te kunnen gaan leveren.

4. Welk doel wil je in jouw functie bereiken?

Als voorzitter vind ik het heel belangrijk dat ik mijn medebestuursgenoten zoveel mogelijk probeer te ondersteunen in hun werkzaamheden. Dit kan betekenen dat ik inspring als ze

het erg druk hebben, maar ook dat ik ze wil begeleiden in het bereiken van hun doelstellingen dit jaar.

5. Wat houdt jou op de been?

Gezellige dingen doen met de mensen om me heen. Even los komen van de dagelijkse sleur en gezellig een borrel drinken met vrienden bijvoorbeeld.

6. Het is 2024. Wat doe je?

Hopelijk werk ik dan als advocaat bij een groot of middelgroot advocatenkantoor.

7. Wat wil je Grotius-leden meegeven?

Grijp de fantastische kansen die deze vereniging je biedt. Er worden zo ontzettend veel verschillende activiteiten georganiseerd. Kijk wat je leuk vindt en meld je er voor aan! Ik geloof echt dat de activiteiten die JFV Grotius organiseert extra kleur geven aan je studietijd!

Beste Novum-lezers,

Ik ben Linde Merkus, 20 jaar en derdejaars rechtenstudent. Aankomend

jaar zal ik de functie van Ab-actis bekleden in het 95ste bestuur der JFV Grotius. Ik kijk uit naar een fantastisch jaar.

1. Hoe zou je jezelf omschrijven?

Ik zou mezelf omschrijven als volhardend. Als ik eenmaal ergens aan begonnen ben dan wil ik dat ook goed doen en als ik iets wil bereiken, ga ik door totdat ik dit bereikt heb. Verder zou ik zeggen dat ik nauwkeurig ben en op zijn tijd gezellig.

2. Hoe zouden naasten je omschrijven?

Anderen omschrijven mij als enthousiast, zorgzaam, oprecht, romantisch en af en toe knettergek.

3. Waarom heb je gekozen voor een bestuursjaar?

Een bestuursjaar bij Grotius zie ik als de kers op de taart van mijn actieve jaren bij Grotius. Een bestuursjaar leek mij de logische volgende stap. Daarnaast kijk ik er ontzettend naar uit om op een heel andere manier bezig te zijn met mijn studie en mijzelf op verschillende vlakken te ontwikkelen.

4. Welk doel wil je in jouw functie bereiken?

Het doel is: een topjaar voor de leden en voor het bestuur. Daarnaast wil ik in mijn functie ervoor zorgen dat Grotius een grotere bekendheid verwerft en veel enthousiasme uitdraagt. Ook voor de Novum hoop ik interessante artikelen aan te leveren.

5. Wat houdt jou op de been?

Ik heb een hele lieve vriend, Sam, en heel cliché gezegd is hij 'mijn alles'.

6. Het is 2024. Wat doe je?

In 2024 hoop ik succesvol advocate te zijn en een hele mooie schoencollectie te hebben. Ook hoop ik dan eindelijk mijn rijbewijs gehaald te hebben en rond te rijden in een elegant autootje.

7. Wat wil je de Grotius-leden meegeven?

Ga een commissie doen of kom af en toe langs op de borrel!

.....

Mijn naam is Rhys Bane en dit jaar neem ik de taak van Quaestor op mij. Ik ben 20 jaar en ben derdejaars student Fiscaal Recht en Rechtsgeleerdheid. Grotius heeft mij veel gegeven, dit jaar zie ik het als mijn taak om als Quaestor binnen het 95e bestuur aan de leden terug te geven. Dit wil ik doen door de Assessoren (financieel) te ondersteunen bij het organiseren van heel veel leuke en leerzame activiteiten.

1. Hoe zou je jezelf omschrijven?

Ik zou mezelf als een nuchter persoon omschrijven, waarschijnlijk is dat ook de reden waarom ik in Leiden ben gaan studeren en niet in Nijmegen. Daarnaast zou ik mezelf omschrijven als iemand die zakelijk overkomt, maar ik hou zeker van gezelligheid en een drankje op z'n tijd.

2. Hoe zouden je naasten je omschrijven?

Anderen omschrijven mij als kalm, aardig, gedreven, rechts (omdat ik VVD'er ben) en als een harde werker.

3. Waarom heb je gekozen voor een bestuursjaar?

Ik heb ten eerste gekozen voor een bestuursjaar omdat ik dan leuke ervaringen kan geven en delen met de leden van deze prachtige vereniging. Ik ben in m'n eerste jaar actief geworden en heb afgelopen jaar aan ontzettend veel leuke activiteiten deelgenomen, ik zou ze graag (mede) willen organiseren voor de leden, ik ben op financieel vlak vrij sterk, dus vandaar Quaestor. Ten tweede omdat ik als persoon kan groeien door een bestuursjaar. Ik ben direct na het VWO gaan studeren en heb tot nu toe nominaal gestudeerd, maar studeren is meer dan alleen in de boeken zitten. Studeren is actief zijn en leuke dingen doen naast je studie.

4. Welk doel wil je in je functie bereiken?

Ik wil binnen mijn functie bereiken dat Grotius als vereniging een mooie toekomst heeft, dat betekent dat ik de continuïteit van Grotius wil waarborgen. Daarnaast wil ik het mogelijk maken voor mijn medebestuurleden om alle leuke activiteiten neer te zetten die Grotius ieder jaar neerzet en wil ik ruimte creëren voor nieuwe initiatieven.

5. Wat houdt jou op de been?

Op de eerste plaats koffie. Daarnaast gezelligheid en het actief bezig zijn!

6. Het is 2024. Wat doe je?

Ik kom m'n oud-bestuursgenoten tegen bij een netwerkborrel voor grote kantoren, waarbij we ons prachtige bestuursjaar bij Grotius nog eens met elkaar bespreken.

7. Wat wil je de Grotius-leden meegeven?

Als je nog niet actief bent, word actief! Als je al actief bent, blijf actief!

.....

Mijn naam is Naud van Doorn en aankomend jaar heb ik de eer en het genoegen de functie van Assessor Onderwijs op mij nemen. Dit betekent dat ik als begeleidend bestuurslid samen met mijn commissies de studieverdiepende activiteiten zoals het jaarlijkse congres, lezingen en externe bezoeken ga organiseren.

1. Hoe zou je jezelf omschrijven?

Als een spontaan persoon die bomvol goede en soms minder goede ideeën zit. Daarnaast houd ik erg van het maken van muziek, imitaties en ben ik beter in schaken dan de aankomende praeses.”

2. Hoe zouden naasten je omschrijven?

Als een enthousiaste, sociale, humoristische en kritische jongeman die het af en toe moeilijk vindt als dingen niet gaan zoals hij zou willen.

3. Waarom heb je gekozen voor een bestuursjaar?

De eerste twee jaar van mijn studie was ik actief bij Grotius en heb ik een onwijs leuke tijd gehad. Tijdens mijn bestuursjaar wil ik de plannen die ik tijdens deze twee jaren heb gesmeed uitvoeren om zo van Grotius een nog mooiere vereniging te maken. Daarnaast zie ik een bestuursjaar als een kans om bij veel grote en interessante advocatenkantoren, bedrijven en instellingen een kijkje in de keuken te nemen.

4. Welk doel wil je in jouw functie bereiken?

Mijn doel is om, door middel van het organiseren van inhoudelijke activiteiten die aansluiten bij het onderwijs studenten nog enthousiaster maken voor hun studie en de mogelijkheden die zij na hun studie hebben. Daarnaast wil ik diepgang bieden in onderwerpen die in het reguliere onderwijs onderbelicht zijn.

5. Wat houdt jou op de been?

Ben & Jerry's, Milka, romcoms en de muziek van Adele.

6. Het is 2024. Wat doe je?

Ik heb mijn kinderen al een week niet gezien. Mijn vrouw wil bij me weg omdat ik afgelopen week voor de vierde nacht op rij door moest werken. Kerst kon ik de afgelopen twee jaar niet bijwonen vanwege een deadline op werk. Van een sociaal leven is al helemaal geen sprake. Maar dan werk ik wel bij Van Doorne.

7. Wat wil je de Grotius-leden meegeven?

Probeer het maximale uit je studententijd te halen en probeer niet (alleen) zo snel mogelijk af te studeren.

Mijn naam is Erik Groenewolt. Volgend jaar zal ik de functie van Assessor Evenementen gaan vervullen. Dit houdt in dat ik de commissies ga begeleiden bij het organiseren van de vetste feesten en sociale activiteiten, de leukste reizen, een geweldig gala, een super uitwisseling en onvergetelijke introductieactiviteiten, kortom de studieverbreedende activiteiten van Grotius. Met deze activiteiten hoop ik de leden net zulke mooie momenten te laten beleven als ik de afgelopen 2 jaar heb gehad!

1. Hoe zou je jezelf omschrijven?

Een enthousiaste, open en behulpzame jongen. Ik probeer ook altijd klaar te staan voor iedereen. Daarnaast zorg ik er altijd voor dat er wat leven is in de groep.

2. Hoe zouden naasten je omschrijven?

Mijn naasten zouden me omschrijven als de gangmaker in de groep. Ook krijg ik vaak te horen dat ik levendig en aanwezig ben. Ik zorg dat er altijd leven in de groep is.

3. Waarom heb je gekozen voor een bestuursjaar?

Ik heb ergens altijd wel het idee gehad om een bestuursjaar te gaan doen. Na een gesprek met Manon en Jolande in Antwerpen begon ik echt serieus over een bestuursjaar na te denken. Al die mooie en vette verhalen maakten mij zo enthousiast, dat ik bij thuiskomst dacht: waarom zet ik niet gewoon die stap? De rest is eigenlijk wel geschiedenis.

4. Welk doel wil je in jouw functie bereiken?

In 1 woord: ledenbinding! Hiermee bedoel ik dat ik hoop dat de leden aan het eind van het jaar terugdenken aan onder andere vette feesten, leuke activiteiten en epische reizen en daardoor gemotiveerd zijn om volgend jaar weer actief te zijn bij Grotius.

5. Wat houdt jou op de been?

M'n bed, koffie, borrelen, WhatsApp en natuurlijk het 95e!

6. Het is 2024. Wat doe je?

In 2024 hoop ik dat ik een leuke baan, een leuk gezin, een kat en een mooi huis heb. Misschien is het eigenlijk wel het mooiste om de toekomst een beetje op je af te laten komen. Als je alles al weet is namelijk ook de lol er een beetje af.

7. Wat wil je de Grotius-leden meegeven?

Zorg voor een goede balans tussen studie en relaxen. Van te veel stress is nooit iemand beter geworden. Oh ja, en natuurlijk het belangrijkste: blijf/word actief bij Grotius!

Hallo lieve lezers,

Mijn naam is Erin Wolken en ik heb de eer om de functie van assessor carrière en acquisitie te gaan vervullen binnen het 95ste bestuur van JFV Grotius. Ik ben 20 jaar en momenteel bezig om mijn bachelor Recht en bedrijfs-wetenschappen af te ronden. Naast mijn lidmaatschap bij JFV Grotius ben ik lid van L.V.V.S. Augustinus, waar ik een fantastisch cordial en gezelschap heb.

1. Hoe zou je jezelf omschrijven?

Als een energiek persoon die ervan houdt om mensen om zich heen te hebben, altijd in is voor een gezellige activiteit en het liefste de hele ochtend cappuccino's drinkt om wakker te worden en altijd op zoek is naar een nieuwe uitdaging.

2. Hoe zouden naasten je omschrijven?

Als een spontane, gedreven en lieve meid die goed kan luisteren en mensen zich op hun gemak kan laten voelen.

3. Waarom heb je gekozen voor een bestuursjaar?

Vooraf voor alle ervaringen die je opdoet in één jaar. Ik wil mezelf ontwikkelen op veel verschillende vlakken en ik zie het dan ook als goede aanvulling op mijn studie. Daarnaast hoop ik te ontdekken welke kant ik op wil met mijn studie en wil ik voor de leden een ontzettend gaaf jaar gaan neerzetten.

4. Welk doel wil je in jouw functie bereiken?

Een sterke onderhandelingspartner zijn. Als assessor carrière en acquisitie moet je je mannetje kunnen staan bij sponsorgesprekken om zo sponsorgelden binnen te halen voor de vereniging. Mijn persoonlijke doel is om deze eigenschap te ontwikkelen dit jaar.

5. Wat houdt jou op de been?

Succesmomenten. Bijvoorbeeld het moment dat je een mail binnenkrijgt dat je een tentamen hebt gehaald, geeft een geweldig gevoel. Ook mijn lieve cordialgenoten, hockeyvriendinnetjes, huisgenootjes en mijn familie houden mij op de been. Zij staan altijd voor mij klaar staan, ik mag altijd schoenen en jurkjes van hen lenen en ze organiseren fantastische activiteiten en reisjes.

6. Het is 2024. Wat doe je?

Als het 2024 is ben ik 30 jaar oud. Op dat moment heb ik een leuke baan, woon ik samen met mijn droomman, mijn labradoodle en misschien kinderen in Haarlem of Leiden in leuk oud huis. Ook zijn we dan plannen aan het maken om in het buitenland te gaan wonen voor een paar jaar. Oh ja, en ik zit nog steeds op hockey!

7. Wat wil je de Grotius-leden meegeven?

Geniet van je studententijd!

Opinie

Ja-knikkers gezocht

Elk wetsvoorstel is tegenwoordig een flinke kluit voor de regering. De fiscalisten onder ons hadden de voorstellen voor de nieuwe belastingplannen nog maar net doorgelezen, of het bericht kwam al weer binnen dat GroenLinks de btw-verhoging niet ziet zitten, waardoor het hele plan weer op losse schroeven staat. Stevig aan de weg timmerend als *rising star* binnen de Haagse kaasstolp was Jesse 'Snotneus' Klaver zondagavond op menig beeldbuis te zien. Maar de reden waarom het dwarsliggen van GroenLinks van zo'n belang is, is niet vanwege de fractie waar Klaver voorzitter van is. De aandacht is er vanwege die andere GroenLinks fractie, die na de meest recente verkiezingen een grote rol van betekenis speelt; de Eerste Kamer fractie van GroenLinks.

Nederland heeft een tweekamerstelsel, bestaande uit een senaat en de volksvertegenwoordiging; de Eerste en Tweede Kamer. De Tweede Kamer wordt rechtstreeks door ons verkozen, en heeft dus een grote mate van democratische legitimiteit. Dit ontbreekt enigszins bij de Eerste Kamer, wat in beginsel niet zo erg is. De afgelopen periode, en vooral de prognoses voor de nabije toekomst, laten echter zien dat er een verandering dient te komen in de rol van de Eerste Kamer.

De afgelopen periode, en vooral de prognoses voor de nabije toekomst, laten echter zien dat er een verandering dient te komen in de rol van de Eerste Kamer.

De Eerste Kamer zou eigenlijk moeten fungeren als een *chambre de réflexion*, waar vooral aandacht is voor de formeel juridische kanten van wetgeving, en die dankzij bedachtzame, wijze senatoren het systeem in balans kunnen houden tegenover de 'fickleness and passion' te vinden in de Tweede Kamer. Op het moment klampt Nederland echter vast aan een kamerstelsel dat niet aansluit bij de huidige politieke realiteit.

Wetten behandeld door de Eerste Kamer zijn al door de Tweede Kamer goedgekeurd. Het democratisch proces heeft dus al

plaatsgevonden wat betreft de totstandkoming. En daar waar van de Eerste Kamer wordt verwacht dat er vooral op haalbaarheid en deugdelijkheid van de wet wordt gelet, is dat momenteel niet het geval. Het dwarsliggen van GroenLinks in de Eerste Kamer, voordat er überhaupt een wetsvoorstel is, laat zien dat de Eerste Kamer tegenwoordig alles behalve apolitiek is.

In het huidige politieke klimaat doen partijen er alles aan om zoveel mogelijk invloed te hebben op het politieke proces. Er wordt dus ook niet moeilijk gedaan over het gebruiken van de invloed c.q. zetels in de Eerste Kamer om dit te bereiken, ook al druist dit tegen het eigenlijke doel van de Eerste Kamer in. De reflecterende, bedachtzame senator is momenteel ver te zoeken, en zwicht meestal voor de druk vanuit de partij. En gebeurt dat voor de verandering niet, dan is het meteen alarmcode rood en groot nieuws, zoals eind vorig jaar met de zorgwet van Schippers, die sneuvelde dankzij drie recalcitrante PvdA-senatoren. Opmerkelijk is ook het feit dat in de zoektocht naar een meerderheid in de Eerste Kamer, er voornamelijk overleg en onderhandelingen plaatsvinden tussen de partijtoppen uit de Tweede Kamer. De hiërarchie, en verbondenheid, moge duidelijk zijn.

De urgentie wat betreft het hervormen van de Eerste Kamer komt ook door het altijd maar verder versplinterende politieke landschap. In een precaire periode waar Nederland op economisch vlak net weer de weg omhoog heeft gevonden, heeft men

De reflecterende, bedachtzame senator is momenteel ver te zoeken, en zwicht meestal voor de druk vanuit de partij.

behoefte aan een regering met daadkracht, die de nodige stevige maatregelen kan nemen. Er blijft echter weinig over, behalve een futloos compromis, als de coalities steeds groter worden, met steeds meer partijen. En met de huidige overvloed aan kleine fracties, worden de compromissen alleen maar futlozer en futlozer. Op de korte termijn is dit vooral een praktisch bezwaar. De Eerste Kamer hindert momenteel de mogelijkheden van de regering om wetten in te voeren die nodig zijn om de economie weer op gang te helpen, dan wel het broze herstel te waarborgen, doormiddel van bijvoorbeeld een nieuw belastingstelsel.

Het steeds maar moeten zoeken naar een ad-hoc meerderheid in de Eerste Kamer is echter ook ideologisch onwenselijk. Ook de volgende regeringspartijen zullen genoodzaakt zijn om een breed spectrum aan Eerste Kamer fracties tevreden te stellen. Wat zich zal voordoen is dat er dan in het belang van het compromis en de consensus sommige thema's niet eens besproken worden. Christelijke en seculiere partijen staan vaak lijnrecht tegenover elkaar over onderwerpen zoals euthanasie, abortus, het homohuwelijk, etc. etc. Echter, om een wetsvoorstel door de versplinterde Eerste Kamer te krijgen zal vaak steun van beide kanten vereist zijn, waardoor gevoelige onderwerpen vermeden zullen worden.

De Tweede Kamer heeft het primaat qua wetgeving, mede vanwege hun directe link met de kiezer. Echter, ook al is er een duidelijke meerderheid voor een voorstel in de Tweede Kamer, kan dat voorstel sneuvelen dankzij het dwarsliggen van een marginale partij met 2 à 3 zetels in de Eerste Kamer. Mocht het huidige kabinet echter vallen door een dergelijke crisis, schiet men er niks mee op. De Eerste Kamer blijft namelijk zitten, en zal ook voor het volgende kabinet een blok aan het been zijn.

De Eerste Kamer functioneert niet meer naar behoren, en vervult niet meer haar rol zoals bedoeld. Dit vereist dan ook een grondige aanpak en wijziging. Het politieke, maar vooral het partijgebonden, element van de Eerste Kamer is op geen enkele manier meer een toevoeging aan het wetgevingsproces, en zou dus ook geminimaliseerd moeten worden. *An sich* is er niks mis met een senaat dat nog eens rustig wetsvoorstellen beoordeelt, en de juridische-technische kant kritisch bekijkt. Maar om de huidige problematiek te herstellen en voorkomen moeten alle senators wellicht apolitieke, deugdzaame juristen zijn; daar lopen er vast nog wel wat van rond in Leiden. ■

Het politieke, maar vooral het partijgebonden, element van de Eerste Kamer is op geen enkele manier meer een toevoeging aan het wetgevingsproces, en zou dus ook geminimaliseerd moeten worden.

De Vereniging: JFV Grotius

Waarde lezer,

Het nieuwe collegejaar is bijna in zicht. Dat betekent dat voor ons, als 94e bestuur der JFV Grotius, het bestuursjaar er bijna op zit. Wij hebben het afgelopen jaar de vereniging met heel veel enthousiasme draaiende gehouden en we kijken uit naar de ideeën van het 95e bestuur. Nu dit mijn laatste stuk in de NOVUM is, draag ik hierbij het stokje over aan de ab-actis van het 95e bestuur, Linde Merkus. Zij zal jullie het komende jaar op de hoogte houden van alle ins en outs over JFV Grotius. Voordat het echter zover is zal ik in dit stuk wat meer vertellen over de mogelijkheden die de vereniging biedt voor de Leidse rechtenstudenten.

De JFV Grotius is een grote studievereniging die heel veel organiseert voor haar leden. Zo zijn er vanaf komend jaar maar liefst zestien commissies die het hele jaar door activiteiten organiseren. Deze commissies zijn zeer uiteenlopend. Zo hebben wij onder andere een Activiteitencommissie Sociaal, een Galacommissie en een Studiereiscommissie. Deze laatste organiseert elk voorjaar een grote reis. Het afgelopen jaar is er bijvoorbeeld een groep Grotianen naar Singapore en Kuala Lumpur geweest. Ook dit jaar belooft het weer een geweldige bestemming te worden. Naast deze studieverbreedende commissies, zijn er bij Grotius ook studieverdiepende commissies actief. Voorbeelden hiervan zijn de Carrièrecommissie, de Activiteitencommissie Intern en de Congrescommissie. Denk hierbij aan activiteiten als kantoorbezoeken, lezingen en symposia.

Een lidmaatschap bij de JFV Grotius levert op deze manier heel veel op voor studenten, zowel op sociaal vlak als op studie gerelateerde vlakken. Ons doel is dan ook om een zo breed mogelijke aanvulling te bieden op de studie van alle rechtenstudenten in Leiden. Deelname aan een van onze vele commissies is een uitstekende mogelijkheid om jezelf te ontwikkelen, nieuwe studenten te ontmoeten en je actief in te zetten voor de vereniging.

Ook voor eerstejaarsstudenten heeft JFV Grotius een heleboel te bieden. Zo vindt van 11 t/m 13 september het introductieweekend plaats. Tijdens dit weekend leer je als eerstejaarsstudent op een informele manier heel veel nieuwe mensen kennen. Het is een gezellig weekend met eerstejaars en ouderejaars mentoren. Daarnaast organiseert de Eerstejaarscommissie gedurende het jaar ook allerlei activiteiten speciaal voor de eerstejaarsleden.

Lijkt het jou leuk om aankomend jaar zelf activiteiten te organiseren? Solliciteer dan uiterlijk 27 september naar een plek in een van de commissies van JFV Grotius. Houd voor meer informatie over de sollicitatieprocedure en de aankomende activiteiten de website en Facebook van JFV Grotius in de gaten.

Met vriendelijke groet,

Namens het 94e bestuur der JFV Grotius
Frouka Dooper, Ab-actis

jfv GROTIUS

Juridische Faculteitsvereniging Grotius

VERANTWOORDELIJKHEID
VOLDOENING ONTWIKKELING
GEZELLIGHEID PAAR UUR PER WEEK
SAMENWERKEN
COMMISSIEWERK
ERVARING VRIENDEN
SOLLICITEER NU **GOED OP JE CV**

Solliciteer voor **27 september**
voor één van de commissies
Kijk voor meer informatie op www.jfv-grotius.nl

Birgül Açıksöz is dit studiejaar ('15-'16) de assessor (student-lid) van het faculteitsbestuur van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Zij behartigt de belangen van de studenten binnen het faculteitsbestuur op het gebied van onderwijs, organisatie en onderzoek.

Contactinformatie:

Adres: Steenschuur 25, kamer B.4.38, 2311 ES Leiden

Telefoon: 071 527 7621

E-mail: assessor@law.leidenuniv.nl

Spreekuur op woensdag van 09.00 tot 10.00 uur

STUDENTENLEVEN: PARTICIPEREN IN HET BOLWERK VAN DE VRIJHEID

Je bent er! Wellicht heb je moeten wikken en wegen tussen verschillende studies en universiteiten en knopen moeten doorhakken. Misschien sta je wel te popelen om aan je lang begeerde studie te beginnen waar je altijd al vastberaden over bent geweest. Wie je ook bent, waar je ook vandaan komt, wees welkom! Er gaat vanaf heden een wereld voor je open. De dageraad van je studentenleven breekt aan en wel met de welbekende kennismaking: de EL CID-week. Kijk goed rond, laat alles rustig tot je doordringen, je staat op de markt der zelfontplooiing.

Wees je bewust van de vrijheid die je hebt in het vullen van je bagage. Het motto van de Universiteit Leiden is immers *Praesidium libertatis*. Dat betekent 'Bolwerk van de vrijheid'. Het motto is ontleend aan de start van de *Academia Lugduno-Batava* op 8 februari 1575. De toonaangevende Leidse universiteit was een bolwerk van vrijheid in Europa. Een van de eerste bestuurders, Jan van der Does (*Janus Dousa*), wist de beste geleerden van Europa naar Leiden te halen. Studenten kwamen van heinde en ver naar het Academiegebouw aan het Rapenburg. De universiteit is ondertussen 440 jaar verder en ook vandaag de dag komen studenten van heinde en ver naar de faculteit voor hun algemene en intellectuele vorming. Nu is het jouw beurt! Het is helemaal aan jou hoe jij je studentenleven een waardevolle invulling geeft.

De EL CID-week kan aanzienlijk bijdragen aan deze waardevolle invulling. Je maakt kennis met verschillende studie- en studentenverenigingen. Zeeën aan informatie zullen naar je toestromen. Ik wil je graag meegeven om je breed te oriënteren en goed na te denken over wat bij je past en jou helpt jezelf te overtreffen. Er is gelukkig een scala aan verschillende verenigingen met uiteenlopende visies en missies. De EL CID-week is tevens dé gelegenheid waar je jouw aankomende medestudenten ontmoet.

Geniet van deze momenten, wees gewoon jezelf, maar ga vooral in gesprek met mensen die anders zijn dan jij, dat helpt je verrijken met de diversiteit van verschillende persoonlijkheden en culturen op het KOG.

Wanneer de EL CID-week achter de rug is en de colleges in september beginnen zullen de echte grote veranderingen komen. Colleges in grote groepen, dikke boeken, minder contacturen, maar meer zelfstudie dan op de middelbare school en misschien ga je wel op kamers. Om al deze veranderingen een plaats te geven is het dus belangrijk om goed te plannen. Naast de studiestof is het tevens belangrijk om je de sfeer op het KOG eigen te maken. Je hoeft geen Leidenaar te zijn om je hier thuis te voelen, een participerende student zijn is voldoende.

Participeren is dus belangrijk! Hoe? Ik kan je meegeven om in ieder geval bij verschillende studie- en studentenverenigingen rond te kijken. Er worden verscheidene sociaal-educatieve activiteiten georganiseerd die je kunt bijwonen, maar ook kunt ondersteunen door bijvoorbeeld commissiewerk te doen. Ik raad je tevens aan om een kijkje te nemen bij andere faculteiten en diens verenigingen. Uit ervaring kan ik zeggen dat interdisciplinariteit je horizon aanzienlijk verbreedt, benut deze mogelijkheid! Weet je het even niet meer? Ga dan gerust langs bij je studieadviseur of schroom niet om bij mij aan te kloppen. Immers, samen met commissies, adviesorganen en besturen zetten wij ons in om jou te ondersteunen je vrijheid optimaal vorm te geven.

Kortom, van harte welkom op de oudste universiteit van Nederland, het bolwerk van de vrijheid, in het KOG! Heel veel plezier met de EL CID-week en geniet met volle teugen van de vrijheid in keuzes!

Universiteit Leiden

FACULTEITSAGENDA AUGUSTUS / SEPTEMBER

Augustus

10-11 aug	EL CID-week
25 aug	Afstuderen (criminologie)
26 aug	Afstuderen (notarieel recht)
27 aug	Afstuderen (rechtsgeleerdheid en jeugdrecht)
28 aug	Afstuderen (fiscaal recht)
31 aug	Vergadering Faculteitsraad

September

1 sep	Promotie mw. mr. drs. A.E.M. Leijten	23 sep	Promotie dhr. E.B. Eskens
2 sep	Opening facultair jaar en hooglerarendiner	29 sep	Promotie dhr. G.G.B. Boelens
3 sep	Promotie mw. H. Hamzei	29 sep	Promotie dhr. S.H. Thewissen
8 sep	Promotie dhr. S.C. van Huis		
17 sep	Vergadering Onderzoeksbestuur		
17 sep	Promotie mw. T.E. Madern		

Column

Wat is een universiteit eigenlijk?

Laten we het eens over de universiteit in het algemeen hebben. Wat is een universiteit en wat behoort ze te doen? Ik vermoed dat de meeste studenten die vraag ongeveer als volgt zullen beantwoorden: 'Dat zijn de hoogste onderwijsinstellingen in het land, die toegang geven tot de beste banen, als men ze succesvol doorloopt.' Hoe moet het onderwijs dat aan de universiteiten wordt gegeven eruit zien? 'Het moet afgestemd zijn op de arbeidsmarkt'. Op de hele arbeidsmarkt, dus inclusief de markt voor loodgieters, vrachtwagenchauffeurs en dergelijke? 'Nee, alleen het academische deel van de arbeidsmarkt.' Maar wat is dat, het academische deel van de arbeidsmarkt? Wat we in de praktijk zien is dat er steeds meer banen zijn, die voorheen niet, maar nu wel door academici worden ingenomen. De vraag is hoe dit feit moet worden geïnterpreteerd.

Hypothese 1. Wat je vaak hoort is dat dit noodzakelijk en goed is, gezien de toenemende complexiteit van de wereld. Waar voorheen kon worden volstaan met middelbaar opgeleide mensen, zijn nu hoger opgeleide mensen nodig.

Hypothese 2. Andere interpretaties zijn echter mogelijk. Het zou namelijk ook kunnen zijn dat er tegenwoordig een overschot is aan academici en een kleiner of groter deel ervan dus in banen terechtkomt die onder hun niveau zijn.

Hypothese 3. Of het zou kunnen zijn dat de academische opleiding inmiddels zo is uitgehold dat de academici van tegenwoordig nog wel in naam hoger opgeleid zijn, maar in werkelijkheid veeleer vergelijkbaar zijn met de middelbaar opgeleiden van voorheen.

Hypothese 1 wordt vrij algemeen beleden door politici en bestuurders in het hoger onderwijs. Geen wonder. Deze hypothese zegt in feite: 'We doen het goed, hoera voor ons.' Ik heb echter zo mijn twijfels. Is de wereld echt zo veel complexer geworden? Onze economie heeft in plaats van een industrieel meer en meer een dienstverlenend karakter gekregen. Zijn de banen in de dienstverlenende sector nou gemiddeld ingewikkelder dan in de industrie? Moet je er meer en moeilijker dingen voor weten en kunnen? Ik betwijfel het. Een vriend van mij, partner geweest bij een van 's lands grote advocatenkantoren,

beweert dat zelfs de advocatuur eigenlijk vrij eenvoudig werk is: 'Een trucje dat schandalig goed betaald wordt.'

Hoe komt het dan toch dat de universiteiten de laatste decennia zo gegroeid zijn qua studentenaantallen? Is dat geen antwoord op de maatschappelijke behoefte? Ik denk eerder dat het een gevolg is van de politieke wens een zo groot mogelijk aantal mensen toegang te verlenen tot de universiteit, ingegeven door ideologische overwegingen 'Hoger onderwijs voor de massa's' in combinatie met de wens van ieder individu toegang te krijgen tot de beste banen.

Voor zover dit laatste het geval is, is de groei van de universiteiten dus geen gevolg op de maatschappelijke behoefte, maar de oorzaak van een overschot aan academici (hypothese 2). Gezien het feit dat de academische opleidingen tot de duurste behoren is het een grote verspilling van belastinggeld. Aldus geredeneerd, zou je naar prijzen, i.e. collegegelden, toe moeten die veel meer de werkelijke kosten weerspiegelen van een opleiding, zodat de student zich van te voren beter afvraagt of de kosten wel opwegen tegen de later te verwachten baten in termen van salaris.

Gezien het feit dat de academische opleidingen tot de duurste behoren is het een grote verspilling van belastinggeld.

Ofschoon ik wel wat zie in hypothese 2, geloof ik toch niet dat ze geheel en al verklaart wat er aan de hand is. Daarvoor hebben we ook hypothese 3 nodig. Die raakt volgens mij de kern.

In het verleden was er natuurlijk sprake van een flinke sociale bias in de studentenpopulatie aan de universiteiten. Eigenlijk ging vrijwel alleen studeren wie tot de betere standen hoorde. Het niveau aan de universiteit was derhalve ook vroeger niet altijd even hoog. De terechte kritiek op de toenmalige toestand was dat jonge mensen met meer talent dan de studenten, maar met de verkeerde sociale achtergrond niet naar de universiteit konden.

De massa-universiteit discrimineert namelijk de beste studenten.

Die krijgen een opleiding die is aangepast aan de middelmaat en die dus ver onder hun niveau is.

In plaats van dat men echter in reactie op die kritiek beter is gaan selecteren, is men minder gaan selecteren. Dat was de makkelijkste weg.

Dat heeft geleid tot de massa-universiteit. Waar critici in feite uit waren op een verhoging van het peil door de bevordering van talent uit alle lagen van de bevolking, heeft de massale toelating alleen maar geleid tot een verlaging van het peil. Dit heeft de verdunning en verkorting van de opleiding tot gevolg, noodzakelijk geworden omdat door de massificatie de kosten ondraaglijk opliepen. (Verdunning: minder colleges in grotere groepen. Verkorting: van zes naar vier jaar.)

Zit de maatschappij te wachten op de producten van deze massa-universiteit? Dat is, zoals gezegd, maar de vraag. Zelfs als deze vraag echter instemmend zou kunnen worden beantwoord, is er nog een probleem. En wat mij betreft is dat een wezenlijk probleem.

De massa-universiteit discrimineert namelijk. Wie dan? De beste studenten. Die krijgen een opleiding die is aangepast aan de middelmaat en die dus ver onder hun niveau is. Die krijgen een opleiding die is aangepast aan de middelmaat en die dus ver onder hun niveau is. Dat is eeuwig zonde, niet alleen voor hen, maar ook voor de maatschappij, die veel meer profijt van deze mensen zou kunnen hebben als ze wat meer in hen zou investeren. (De meeste aandacht van de docenten krijgen, paradoxaal genoeg, de studenten die tussen de vijf en de zes in hangen.)

Veel van die talenten proberen er zelf wat aan te doen door twee of zelfs drie studies te volgen. Maar zelfs drie op de middelmaat afgestemde studies is toch niet hetzelfde als één geheel en al op hen afgestemde studie, waarin ze intellectueel alles uit de kast moeten halen. In Engeland hebben ze Oxford en Cambridge, in Frankrijk de *Grandes Écoles*, in de Verenigde Staten Harvard, Yale, Princeton en nog zo wat topuniversiteiten. Waarom hebben wij zo iets niet? Al is het er maar eentje...

Hebben we niet sinds enkele jaren het honours onderwijs? In Leiden bestaat het Pre-University College, het Leiden University College, en het Honours College. Elders in den lande zijn soortgelijke instituten opgericht. Dat is dan toch in ieder geval voor de *best and the brightest*? Hmmm. Het is een beginnetje, dat wel. Maar het wordt aan alle kanten bedreigd. Het aantal werkelijke aanmeldingen bij de university colleges is over het algemeen niet groot, waardoor men maar mondjesmaat kan selecteren. Het niveau in de klas is er daardoor ook niet altijd even hoog. Ik heb aan diverse van deze colleges college gegeven. Mijn beste ervaring was die aan ons eigen LUC. Elders – ik noem geen namen – was het soms abominabel. En het Honours College in Leiden?

Daar komt bij dat het rendementsdenken
van de bestuurders de selectiecriteria
bijzonder onder druk heeft gezet:
kwantiteit gaat boven kwaliteit bij hen.
'Iedereen toptalent!'
Maar dat is natuurlijk onzin.

Tja, dertig ec-puntjes. Da's niet bepaald veel. Daar komt bij dat het rendementsdenken van de bestuurders de selectiecriteria bijzonder onder druk heeft gezet: kwantiteit gaat boven kwaliteit bij hen. 'Iedereen toptalent!' Maar dat is natuurlijk onzin. Wie echt iets wil doen voor het werkelijke toptalent, moet elk kwantitatief criterium uit zijn hoofd zetten. Hij moet alleen selecteren wie het echt verdient en die studenten moet hij colleges geven in de vorm van heel kleine groepen met heel veel schriftelijk werk en Socratiche dialoog. Alleen dan gebeurt er wat. Alleen dan wordt werkelijk wat een universiteit eigenlijk is en behoort te zijn. ■

Ben jij klaar voor morgen?

Schrijf je in en wees als eerste op de hoogte van:

- Masterclasses
- Stages/vacatures
- Business courses
- En meer ...

youngtalentgroup